Ի. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 5207 18/31 ՄԱՐՏ 1903 ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ 2 ՄՈՒՀԱՐՐԷՄ 1321 Ի. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 5207

درعلیه‌ده غلطه‌ده « آره‌ولك » غزته‌سی اداره‌خانه‌سنه

Նամակ կամ որ եւ է գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ՊՈԼԻՍ, Ղալաթիա, Քամանճօ փողոց թիւ 8

Les Annonces sont reçues
à la Direction du Journal "ARÉVELK,,
Galata, CONSTANTINOPLE

20 ՓԱՐԱ 20

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ եւ գաւառներու համար	տարեկան	140 ղրշ.
» » » »	վեցամսեայ	70 »
» » » »	եռամսեայ	40 »
Օտար երկիրներու համար	տարեկան	40 Ֆրք.
» » »	վեցամսեայ	20 »

Դրամի փոխարէն փոստայի փուլ կ'ընդունուի, 115 ղրուշի փուլը 100 ղրուշի հաշուով:
Տեղական Թղթատարի ծախքը բաժանորդաց կը վերաբերի:

Ծանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատուն:

20 ՓԱՐԱ 20

ՕՐՈՒԱՆ ՆԻՒԹԵՐ

Կրօնական Ժողովոյ վերջին նիստին որոշումները սովորականէն աւելի ուշադրաւ էին այն խստութեան ու անաչառութեան պատճառաւ, որոնք ցոյց տրուած էին յանցաւոր քահանաներու նկատմամբ, փոխանակ հաշտարար նկատառութեան մը՝ որ մեր ամուսնացեալ կղերին պատիւը բարձրացնելու տեղ կը ստորնացնէ: Եւ ասիկա ամէնէն գործնական ճամբան է առաջքն առնելու համար քահանայական զեղծումներուն, որոնց արձագանգները ո՛չ միայն Պոլսէն ու գաւառներէն, այլ նաեւ օտար երկիրներու հայ գաղութներէն կը հասնին երբեմն: Այս չահատակութիւններուն է՛ն վերջինը եւ է՛ն նորանշանը հաղորդած էր Փունջ լրագիրը՝ պատմելով թէ «Ֆաթսայ գիւղաքաղաքի քահանան եկեղեցիին Ս. Սկիհն եւ ուրիշ սպասները ոսկերիչի մը տանելով... իր երեցկինին համար զարդ շինել տուեր է»: Եւ մեր պաշտօնակիցը իրաւամբ կը պահանջէ որ խիստ պատիժ մըն ալ տնօրինուի այս չափ galant քահանային համար: Անշուշտ, եթէ ստոյգ է իրողութիւնը, իր կարգին՝ Կրօն. Ժողովոյ սեղանին վրայ պիտի դրուի այս զեղծման խնդիրն ալ, որուն հաւասարող գայթակղական արարք մը դժուար պիտի ըլլար գտնել վերջին նորութիւններուն մէջ:

* * *

Մասնաւորէն ընդհանուրին անցնելով, Կրօն. Ժողովը որոշեր է նաեւ որ քահանաները այսուհետեւ Պատրիարքարանի դրամական գործառնութեանց չմիջամտեն բնաւ, նշանատուութեան ու պսակադրութեան առթիւ. այսինքն, ամուսնացողը ինք ուղղակի իր վստահելի մէկ ներկայացուցիչին միջոցաւ հատուցանէ Կեդր. Սնտուկին՝ իր նշանախօսական արձանագրութեան եւ պսակի հրամանին ծախքերը, փոխանակ վստահելու իր տաներէցին ձեռքերուն՝ որոնք երբեմն աւելի մօտիկ կը գտնեն գրպանի ճամբան: Ասանկ մէկ-երկու դէպքեր պատահեցան վերջերս՝ որոնք առիթ տուած ըլլալ կ'երեւան այս հիմնական տնօրինութեան:

Հոս՝ ինքնին կը ներկայանայ քանի՛ քանի՛ անգամներ մեր թերթերուն մէջ քրքրուած խնդիր մը, որ աննկատ ու անհետեւանք մնաց.— Թէ ինչ հարկ կայ նշանուողներուն քանիերո՛րդ աստիճանի խաչ առած, քանի՛ ղրուշ վճարած ըլլալը եւ կամ «ձրի» հանգամանքը: Եղած դիտողութիւններուն թերեւս կարելի ըլլար պատասխանել թէ Փոխանորդարանի այդ հրապարակութիւնը տեսակ մը քօնթրօլ է՝ թէ տաներէցները իրենց ստացած գումարը ամբողջութեամբ յանձնա՞ծ են իր տեղը: Եւ իրաւ ալ, այս քօնթրօլին հետեւանքով, զեղծումներ երեւան ելան: Բայց հիմա որ քահանաներուն վրայէն առնուեցաւ այդ գործողութեան հոգը, պատճառ մը կա՞յ այլեւս չարունակելու անհատներու դրամական կարողութիւնը հրապարակող այդ վիճակացոյցը:

* * *

Մեծ-Պահքի եւ քարոզութեան այս օրերուն մէջ, ի դէպ պիտի ըլլար ուշադրութիւն դարձնել քարոզչական պէտքի մը վրայ, որ կը ներկայանայ մայրաքաղաքիս երկու կարեւոր թաղերու եկեղեցիներուն համար,—Գատըգիւղ եւ Կէտիկ Փաշա: Զարմանալի է որ է՛ն պզտիկ թաղերն ու աղքատիկ եկեղեցիներն իրենց միայուն քարոզիչն ունին, մինչդեռ այդ երկուքը՝ հակառակ իրենց հարուստ ու բազմամարդ թաղի հանգամանքին՝ զուրկ են այդ առաւելութենէն, եւ տօնական օրերու մէջ Պատրիարքարան դիմել կը հարկադրուին, եպիսկոպոս մը կամ վարդապետ մը խնդրելու համար՝ իբրեւ առժամեայ քարոզիչ, որ նախագահէ եկեղեցական հանդիսաւոր արարողութեանց: Կէտիկ-Փաշայի համար կ'ըսուի թէ ամէն անգամ որ միայուն քարոզչի պէտքը շեշտուած է Թաղ. Խորհուրդին մէջ, խնայողութեան տեսակէտով առարկութիւններ եղած են: Իսկ Գատըգիւղցիներուն՝ միայուն քարոզիչ մը չպահելնուն պատճառը յայտնի չէ:

Ամէն պարագայի մէջ, անտեղի խնայողութիւն մըն է ասիկա, քանի որ քարոզիչ վարդապետի մը ամսականը 300 ղրշ.էն անդին չանցնիր եւ այսքան պզտիկ գումարի մը համար չարժեր որ նիւթապէս բարգաւաճ թաղերու մատակարար մարմինները թաղեցին զրկեն քարոզչի մը ներկայութենէն, ամբողջ տարին: Ասիկա luxe մը չէ, այլ հոգեւոր պէտք մը:

Հիմա որ Գատըգիւղ ունեցաւ իր վերակազմուած Թաղ. Խորհուրդը եւ Կէտիկ Փաշա ալ իր «Առժամեայ»ն, լաւ կ'ըլլայ որ այդ երկու եկեղեցիները մէյմէկ միայուն քարոզիչով օժտելու խնդիրը նկատողութեան առնեն, որ մինչ թերի բան մը ունի իր մէջ՝ եկեղեցական տեսակէտով:

Տ. Ս.

ՊՈՒԼՂԱՐԱՀԱՅՈՑ ԹԵՄԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐՆԵՐԸ

Ֆիլիպէի մէջ օրուան խօսակցութիւնն է առժամեայ յանձնախումբին Պատրիարքարանէն Առաջնորդ ուզելը: Կը յիշենք թէ անցեալ տարի ալ ճիշդ այս ատեններն էր՝ որ յանձնախումբը նոր եռանդով տոգորուած, նամակ նամակի՝ հեռագիր հեռագրի վրայ կը տեղացնէր, որպէս զի Առաջնորդը փութացուի՝ լուսահոգի Տէր Սարգիսը պատժելու համար: Օրին մէկը անդամներէն մէկուն հարցուցի. «Ենթադրենք ո՛ր գալիք Առաջնորդը Տէր Սարգիսին նկատմամբ պէտք եղածը ի գործ դրաւ, այնուհետեւ զայն մշտապէս հոս վար դնելու նախապատրաստութիւն տեսա՞ծ էք: —Չէ՛, պատասխանեց ձեռամբարձ, սոյն անդամը», ձայնին տալով այնպիսի շեշտ մը, որ կարծես թէ՝ հանելիք հովիւը իր ուսերուն վրայ պիտի նստէր: Անցան օրեր, ու արքամոլ Տէր Սարգիս հանդերձեալին ճամբան բռնեց, եւ «Առաջնորդ կ'ուզենք» պոռալու եղանակը իր սուր շեշտը կորսնցուց, մինչեւ որ նոր եւ հռչակաւոր նամակը գնաց համբուրելու Ս. Պատրիարքին Աջը, յիշեցնելու համար թէ Ֆիլիպէցիները Առաջնորդի պէտքը կը զգան... ամէն Մեծ Պահքի մէջ:

Քանի որ Պուլկարահայոց առաջնորդական խնդրին մէջ մխրճուեցանք, գոնէ մեր կարծիքն ալ՝ ուրիշներուն հետ յանձնենք... հովերու: Աւազի վրայ հիմ դնելով՝ շէնք կառուցանել ուզողին ճակատագիրն է միշտ կործանում եւ նշաւակութիւն: Աւետարանական սոյն ճշմարտութեան դէմ ըմբոստացողին հետ խօսք չունինք: Իրաւ է որ Պուլկարիոյ մէջ մէկ երկու ազգութիւններ՝ իրենց վիճակաւորուած նպաստաւոր դիրքին շնորհիւ՝ ձեռք բերած են իրաւունք մը՝ իրենց հոգեւոր պետերու անուան՝ տարեկան կլորիկ գումար մը ընդունելու: Հայերն ալ ատոր փոխարէն ինչ ինչ քաղաքներու մէջ երբեմն նպաստներ կ'ընդունին իրենց վարժարաններու անուան: Երբեմն ըսենք, որովհետեւ ասիկա կառավարական որոշում մը չէ, այլ այս ինչ կամ այն ինչ քաղաքի Վարչական Խորհուրդէն կախում ունի, որ կրնայ տարի մը նպաստաւոր ըլլալ, իսկ ուրիշ մէկ քանի տարիներ ալ աննպաստ, բան մը որուն օրինակները աչքի առջեւ են: Սակայն եթէ Պատրիարքական ձեռներէցութիւն մը ըլլայ, պուլկար իշխանապետութեան հետ բանակցելու, սոյն նպաստները ի մի ձուլելով՝ նշանակուելիք Առաջնորդի անուան յատկացնելու համար զայն, յուսալի է որ յաջողի, թէեւ անդին ալ վարժարաններուն նպաստաւորման խնդիրը բացը կը մնայ, որ հոգեւոր հովուի մը բոլոր բարի տրամադրութիւնները կրնայ խանգարել:

Վերջապէս, այսպէս թէ այնպէս, մեր Պատրիարքարանը պէտք է նախաձեռնարկ ըլլայ այս գործին, նպաստի խնդիրը ճշդուի, ու անոր համեմատ գործնական քայլը առնուի: Կայ նաեւ ուրիշ միջոց՝ սոյն նպատակին հասնելու, այն է բարձրաստիճան եկեղեցական մը, ըստ նախնի սովորութեան, այցելու զրկել, որուն ներկայութիւնը վստահաբար շատ օգտակար կ'ըլլար, եթէ այցելուն տրամադիր ըլլար զեղծումները եթէ ոչ արմատէն բառնալ, գէ՛թ կարելի եղածին չափ դարմանել, եւ միեւնոյն ատեն՝ Ս. Պատրիարքի կողմէն՝ պուլկար կառավարութեան հետ բանակցելով՝ տարեկան նպաստի խնդիրը կարգադրել, որ եթէ յաջողի, գործին յարատեւ երաշխաւորութեան համար՝ մեր սրտագին խնդակցութիւնը եւ շնորհաւորութիւնները, ապա թէ ո՛չ իւրաքանչիւր քաղաք մէյմէկ այցելութիւն տալէ յետոյ՝ պիտի համարձակէինք խորհուրդ տալու որ իր շունչը շիտակ Պոլիս առնէ: Սա ալ չմոռնանք որ՝ երեք հազար կորեկով հաւուն ածելը ցանկացող քաղաքացիին հաւատարիմ հետեւող Պուլկարահայերս՝ եպիսկոպո՛ս կ'ուզենք հա՛, եւ ան ալ նշանաւոր մը:

Անցնինք Ֆիլիպէի քահանայական խնդրին: Այս մասին մեր գիտցածը եւ ընկեր Սուրհանդակի (թիւ 1220) թղթակցէն քիչ մը տարբեր է: Ինչպէս յայտնի է, Տէր Սարգիսի վախճանելէն յետոյ միակ պանդուխտ քահանայով մը մնացինք, որ միամիտ կեղեւի մէջ շատ խորամանկ եւ վարպետորդի մէկն էր: Ուստի յանձնախումբը ատոր անբաւականութիւնը զգալով՝ եւ արձագանգ ըլլալով ամբողջ Ֆիլիպէի Հայոց փափագին, ելաւ քահանայ փնտռելու: Ի պատիւ իրեն խոստովանինք որ յանձնախումբի բոլոր անդամները յանձնարարեցին Պատրիարքարան՝ բազմածիր բարեմասնութիւններով օժտուած քահանայ մը. Թելադրուեցաւ նաեւ ցանկ մը Պոլսոյ մէջ մատի վրայ համրուող եկեղեցականներու՝ որոնց մէջէն ընտրելագոյնը կը փափաքուէր: Դիմումը առանց հետեւանքի մնաց, որուն պատճառը կը կարծենք լուծել սա՛ պարագայով որ՝ հիմնական պայման եւ տեւականութեան երաշխաւորութիւն կը պակսէր: Յանձնախումբին առջեւ նետուած միակ խայծը սա է. «Մեր Տ. պապան դրամ կը կտրէ կոր, դրա՛մ, եւ սուտ չէ՛»: Այո՛, պանդուխտ միակ քահանայ մը բոլոր Ֆիլիպէի համար, ապաստանած է եկեղեցիին խուցը, լոյսը, վառելիքը անկէ կ'ելլէ, ուտելիքն ալ յաճախ բարեպաշտներու հրաւէրներէն, զատ ամսական ալ կը ստանայ, ինչպէս էր երկու քահանայ եղած ատեն: Սա թէ որ տարին 25 ոսկի մը զրկէ տունը, հոն գիւղական կեանքով ու վարուցանով ապրող ընտանիքի մը պարենին բաւելէ յետոյ կրնայ աւելնալ իսկ: Ասանկ քահանայ մը ինչպէս դրամ չկտրէ: Բայց եկո՛ւր տե՛ս որ, ընտանիքով հոն հաստատուող քաղքենի քահանայի մը ապրուստի եւ յարաբերական պայմանները բոլորովին կը տարբերին, նկատելով սակայն որ՝ ան հիմակուան եկամուտին կէսով միայն սահմանուած պիտի ըլլայ գոհանալ...: Հիմա թողունք այս մանր հաշիւները, գանք նորէն մեր փնտռուածքին: Տեղեկացանք որ մտերմական կերպով սոյն պաշտօնը առաջարկուեր է՝ Ֆիլիպէցւոց պահանջներուն համապատասխանող եւ Պուլկարիոյ մէջ պաշտօնավարող մէկ ուրիշ քահանայի, եւ սա ալ հրաժարեր է՝ առանց պայմաններն իսկ իմանալու: Ասկէ վերջը կուգան ինքնամատոյցներ, որոնց բարեմասնութիւնները Ֆիլիպէցւոց պահանջներուն անբաւական դատուելով՝ ընդունելի չեղան:

Ո՛ր ուրեմն միտք բերուեցաւ մէկը, որ տարիքին քիչ մը յառաջացած ըլլալուն հակառակ, ամէն կերպով կը յարմարէր: Այս անձն է Սուրհանդակի թղթակցին ծերուկ մարդ կոչածը: Ծերուկ, սակայն մեր երիտասարդներէն շատ առոյգ: Թէպէտ իբր յիսնամեայ, սակայն առողջ կազմի տէր, բնիկ Ֆիլիպէցի, համեստ եւ խոհական, ուսեալ, լեզուագէտ, կրօնական գիտելիքներու եւ եկեղեցական պաշտամանց տեղեակ, վերջապէս ինչ որ քիչ առաւելութիւն մը չէ Ֆիլիպէի ընձեռած պայմաններով լիուլի գոհանալու եւ չմրմնջալու հակամէտ. ա՛լ ինչ կ'ուզուի: Կեղծել կ'ըլլար ըսելը թէ՝ ծեր քահանայ մը կրնար պաշտօնի կոչուիլ, բայց եւ այնպէս պէտք է ըլլայ բանիբուն եւ պարտաճանաչ եկեղեցական մը, որպիսիներուն թիւը շատ առատ ալ չէ՛ մեր ճանչցածներուն մէջ: Մէկ քանիներ ուրիշ թերութիւն չգտնելով գիտել կուտան թէ՝ եթէ եկեղեցականութեան փափաք ունէր սա, ինչո՞ւ համար 12-15 տարի առաջ չէ ձեռնադրուած. առարկութի՛ւն է սա:— Նախ՝ որ հակառակ իր եկեղեցասէր փափագին՝ աներորդիին (երբեմն մեծ վաճառական) ընկերակցութենէ հարկադրուած էր չբաժնուիլ, եւ երկրորդ՝ այս անձը ինք չէ որ անձնամատոյց եղաւ, այլ խելահաս անձեր իր արժանաւորութիւնը նկատելով՝ երկար համոզումներէ յետոյ միայն՝ հաւանութիւնը ստացան եւ գործը այս աստիճան առաջ երթալէն յետոյ, չենք գիտեր ինչո՞ւ մէկէն ի մէկ կանգ առաւ: Կ'ըսեն թէ յանձնախումբի հրաւէրին վրայ՝ ժողովուրդը իր դիտողութիւնները չէ ներկայացուցած, հապա դեռ ինչ կ'ուզուի:

Գալով Տէր Աբրահամին ընտրելիութեան պարագային, իր անզաւակ, կնկան յունազգի եւ ախտաժէտ ըլլալը կարծենք թէ բաւական համարելի են այդպիսի երազներէ ետ կեցնելու զինքը: Այլ թողունք այս ամէնը՝ կինը եթէ նոյն իսկ հայ եւ միանգամայն մայր ալ եղած ըլլար, նկատի ունենալով ատոր մշտապէս հիւանդագին վիճակը, խորհուրդ չպիտի տայինք իրեն՝ այն ծանր լուծին ներքեւ մտնելու փափաքիլ. հետեւանքները եւ օրինակները փնտռելու հարկ չկայ:

Գանք հիմա Վառնայի գայթակղութիւններո՛ւն: Աս ալ իր տեսակին մէջ անօրինակ բան մըն է: Մեր ականջները յոգնեցան այս մասին թէր ու դէմ պատմութիւններ մտիկ ընելով, եւ ճարահատեալ դիմեցինք գայթակղութիւններու վայրը՝ մեր վստահելի մէկ բարեկամին: Ահա իր հաղորդած տեղեկութիւններուն ամփոփումը:

Վառնայի մէջ տեղական էնթրիկներու պատճառով՝ Թաղ. Խորհրդոյ պաշտօնը ատենէ մը ի վեր մնացեր է երկու մարդոց կամայականութեան վրայ: Ասոնց համաչունչն է վերջերս ձեռնադրուած Տ. Սարգիս քահանան. Թաղականները անցեալ տարի սոյն քահանան Ռոմանիա զրկելով, եկեղեցական պարտքերու բարձման համար է ըսելով, 150 ոսկիի չափ դրամ կը հաւաքեն: Այդ դրամը մէյմը կը հալի, քիչ վերջն ալ գաղտնաբար եւ աւելի զօրաւոր յանձնարարականով կը զրկեն սոյն քահանան ամենայն Հայոց Ս. Հայրապետին: Քահանային բացակայութեան պատճառը հարցնողներուն կցկտուր եւ հակասական պատասխաններ միայն կը տրուին, եւ գործը գիտցող Վառնացին՝ մտերմական խօսակցութեանց մէջ երբ կ'իմանայ թէ նորէն փարա ժողվելու ելեր էր, այլեւս դիտողութիւն չըներ, այն ներքին գոհունակութեամբ որ երբ առատ դրամ ձեռք անցուի՝ հարկաւ ինքն ալ ամսաւորքի վճարումէն կը թեթեւնայ: Արդ, քահանան կը վերադառնայ Ս. Ծնունդէն առաջ, մէկ երկու շաբաթ վերջն ալ Թաղական երկուօրեակը հրապարակութեան կուտայ նուիրատուներու ցանկ մը, որուն գումարը կը հասնէր 1,300 րուպլիի եւ անուանապէս իբր ճանապարհածախք նշանակուած գումարը մէջէն հանելով կը մնայ 1100ի մօտ գումար մը: Այս ցանկին վերեւ գրուած էր. «Տէր Սարգիս քահանայի ձեռամբ Ռուսիոյ մէջ կատարուած հանգանակութիւն»: Չէր նշանակուած սակայն թէ՝ ինչ նպատակի համար կատարուած էր սոյն հանգանակութիւնը, ուստի ոմանք կը դիմեն Տէր Սարգիսին եւ կը պահանջեն տեսնել ժապաւինեալ տետրակը, զոր վերջապէս ընդունելով կը նային որ տետրին սկիզբը գրուած է. «հանգանակութիւն ի նպաստ որբանոցի» Իսկ հանգանակութեան գումարը կը հասնէր 4000է աւելի րուպլի: Ամէնուն գիտցած բանն է որ՝ ո՛չ Վառնայի եւ ո՛չ ամբողջ Պուլկարիոյ մէջ հայ-որբանոց չկայ: Արդ, պաշտօնական մարմին մը եւ քահանայ՝ ինչպէս կը յանդգնին այսպէս ստել եւ ա՛յսչափ նուիրատուներու բարեպաշտութիւնը շահագործել: Երկրորդ՝ ժապաւինեալ տետրակի մէջ երեւցող 4000 րուպլին՝ ինչպէս կրնայ իջեցուիլ 1300ի: Ժապաւինեալ տետրակը մէջտեղէն վերցուած է:

Այժմ Թաղ. Խորհուրդը եւ քահանան թող բացատրութիւն տան, մենք, յանուն հայ ժողովրդի պատուոյն, իրաւունք ունինք պահանջելու՝ որ անաչառ քննութեան ենթարկուի սոյն անօրինակ զեղծումը եւ հանգանակուած ստոյգ գումարը ամբողջովին Ս. Պատրիարքի տրամադրութեան յանձնուի: Կ'արժէ որ լրագրութիւնը ազդուապէս բողոքէ սոյն զեղծումին դէմ եւ հոգեւոր իշխանութիւնն ալ ուշադրութեան առնելով, հարկ եղածը փութայ ի գործ դնել, վասն զի հարկ չկայ ապացուցանելու թէ այսօրինակ սխալ անցքերու չկրկնուելուն միակ պայմանն է՝ հրապարակաւ նշաւակում եւ ազդու տնօրինութիւն:

Ֆիլիպէ ԻՐԱԶԵԿ

ԾԱՅՐԱԳՈՅՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ ԿՐՕՆՆԵՐԸ

ՊՈՒՏՏԱ

64. Պուտտայի վերջին օրերուն եւ իր մահուան վրայ բան մը գիտէ՞ք:

—Այո՛. Մահա-Բարինիպանա-Սութթա կամ Պուտտայի յաւիտենական խաղաղութեան (Բարանիրվանա) մտնելու գիրքը՝ մանրամասնաբար կը պատմէ զանոնք:

65. Որո՞նք են այդ մանրամասնութիւնները:

—Երբ Պուտտա 80 տարեկան եղաւ, զգաց իր ուժին սպառումը եւ ըսաւ Անանտայի, որ միշտ իր քով կը գտնուէր. «Անա՛նտա (*), տարիքս շատցաւ. ծեր մըն եմ. օրերուս չափը լրացած է եւ իմ երկրային ճամբորդութիւնս կը վերջանայ»:

Անանտա շատ ցաւեցաւ եւ խնդրեց որ դեռ ապրի իր տեղը: Բայց Պուտտա՝ անոր ցոյց տուաւ այս տկարութիւնը երեսին զարնելով ըսաւ. «Անա՛նտա, չսորվեցուցի՞ քեզի, թէ մեր սիրած բոլոր իրերուն ճակատ բնութիւնը ա՛յնպէս մը եղած է որ պարտինք զանոնք թողուլ եւ լքել:

«Ինչ որ ծնած է, ինչ որ եղած է եւ ինչ որ սկսած է՝ նոյն ինքն իր մէջ կը զգայ մեռնելու պէտքը, ուրեմն ինչպէս կարելի է որ մարդկային էակ մը չմեռնի, եթէ նոյն իսկ գերագոյն եւ կատարեալ Պուտտա մը ըլլայ ա՛ն: Մշտնջենաւոր տեւականութեան վիճակը չկրնար կենալ:

«Իրաւ կ'ըսեմ քեզ՝ Թատակաթա երեք ամսէն պիտի մտնէ յաւիտենական խաղաղութեան (**): Ուստի, եղբարք, ձեզի որ ուսուցի իմ ճանչցած ճշմարտութիւնը, ամբողջովին ստացէ՛ք զայն, ամէն օր, ամէն ժամ անոր ոգւոյն մէջ ապրեցէ՛ք. իւրացուցէք զայն եւ իմ տեղս տարածեցէք (քարոզեցէք), որպէս զի սուրբ վարդապետութիւնը ապրի եւ պահուի երկար ատեն: Ա՛ն որ հաւատարմաբար կը մնայ սրբութեան ճամբուն վրայ, ապահովապէս պիտի անցնի կեանքի ովկէանը եւ պիտի հասնի իր գերագոյն նպատակին, ուր կը դադրի ամէն տառապանք:»

Թէեւ Պուտտա հիւանդոտ եւ ցաւատանջ, սակայն շարունակեց իր պտոյտը տեղէ տեղ, ամէն կողմ իր շուրջը ժողվելով աշխարհական համախմբներ եւ յորդորելով զանոնք հոգեւոր փրկութեան շաւիղին մէջ անյողդողդ մնալու:

Փոզա-Նակարայի Անանտա տաճարին մէջ կեցաւ Պուտտա, եւ այն տեղ ըսաւ իր աշակերտներուն. «Եղբարք, երբ ձեզ կը թողում, միաբանութեան երէցներէն ոմանք, եղբայր եւ մենակեաց, պիտի ըսեն. ես այն բանը լսեցի լուսաւորեալին (=Պուտտային) բերնէն, անոր բերնէն քաղեցի: Ահա ճշմարտութիւն, ահա Օրէնք, ահա Տիրոջ վարդապետութիւնը: Ասոնց պէտք չէ հաւատալ առանց քննութեան, ոչ ալ արհամարհանքով մերժել այդպիսի խօսուածները:

Պէտք է որ ուշադրութեամբ լսէք ամէն խօսք եւ առանց նախապաշարումի, խնամքով բաղդատէք զանոնք ձեզի ուսուցած վարդապետութեանս հիմնական կէտերուն եւ միաբանութեան օրէնքներուն հետ: Եթէ այս բաղդատութենէն ետքը այդ Երէցին, կամ Միաբանակեացին կամ Եղբօր խօսածը չի համաձայնիր վարդապետութեան եւ Օրէնքին, մերժեցէ՛ք զայն. հակառակ պարագային՝ ընդունեցէ՛ք զայն իբր իմ խօսածս: Ա՛ս է ձեզի պատուէրս»:

Պուտտա՝ ետքը գնաց Պօյա-Կամա եւ անկէ ալ՝ Բավա: Հոն Մանկօզ անուա-

---

(*) Անանտա՝ Պուտտայի անձնական ընկերն էր ա՛յն վայրկեանէն, ո՛ւր մտաւ ան ընտրեալներու Միաբանութեան մէջ: Պուտտա իր աշակերտներուն մէջ Անանտան աւելի կը սիրէր իր պարզութեան, իր սրտի փափկութեան եւ իր անձնանուիրութեան համար:

(**) Թատակաթա կը նշանակէ իմաստուն մը «որ եկած է իրմէ առաջ եկողներուն պէս» ճշմարիտ վարդապետութիւնը վերանորոգելու համար: Այս պատճառաւ երբ Պուտտա ինքը իր վրայ կը խօսի, Թատակաթա կ'անուանուի:

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (15)

ԺՕՐԺ ՕՀՆԷ

ԿԵԱՆՔԻ ՊԱՅՔԱՐՆԵՐԸ

ԱԼՔՈԼԱՎԱՃԱՌԸ

ՄԱՍՆ ԱՌԱՋԻՆ

Ը

—Ո՞ւր կ'երթաք, ըսաւ Իւմըլէն:

—Երթամ սա սուտհակին ականջները քաշեմ, գոչեց Վէրնիէ, բարկութենէն կասկարմիր կտրած:

—Հոս կեցէք, յարեց պարոն Թամըլէ: Չէք կրնար ձեր պատիւը վտանգել, գտնուելով այնպիսի աղջիկներու հետ՝ որոնց կ'ընկերանայ Քրիսթիան: Ձեր տեղը չէ Օրիօրդ Տհարիէյի օթեակը, նոյն իսկ ձեր զաւկին հետապնդելու համար... Ես կ'երթամ, եթէ կ'ուզէք...

—Կ'աղաչեմ ինչ կ'ընէք սիրելի բարեկամս:

—Ինչ ընեմ հապա:

—Անմիջապէս հոս բերէք Քրիսթիանը, կ'ուզեմ անոր հետ խօսիլ...

—Եթէ չուզէ՞ ինծի հետ գալ:

—Այն ատեն ճարը կը նայինք:

Օթեակին մէջ, Ռէյմոն Թամըլէ ընդունուեցաւ բացագանչութիւններով:

—Ա՜հ, տան բարեկամը եկաւ: Ինչ կ'ընես հոս: Մեզի հետ եկո՛ւր իմ պարոնիկս...

Թամըլէի սաստալից կերպարանքը կասեցուց փղձկոտ խօսքերը:

—Ինչ կայ, ըսաւ Քրիսթիան: Մէկը հիւա՞նդ է:

—Ո՛չ: Բայց, սիրելիս, հայրդ թատրոնն է Տիկին Վէրնիէի հետ: Ինծի ղրկեց հոս՝ քենէ խնդրելու համար որ իր քովը երթաս. ձեզի հետ խօսելիք ունի...

—Ինչ կայ որ:

Քրիսթիան ոտքի կ'ելլէր: Երերաց ու նորէն տեղը նստաւ:

—Խե՛ղճ տղայ, ինչ վիճակի մէջ կը գտնուիս, ըսաւ Թամըլէ վշտագին կերպարանքով:

—Օ՛հ, ես ալ չեմ հասկնար պատճառը: Թատրոնին տաքութենէն է: Եկած ատենս թարմ էի վարդի մը պէս: Բայց մարդ կը թառամի հոս... դուն նորէն պատմէ, ինչ կայ:

—Սա կայ որ հայրդ քիչ մը առաջ տեսաւ քեզ, ու աչքէն չվրիպեցաւ քու այլայլած կերպարանքդ.... Կ'երեւակայես թէ ինչ ազդեցութիւն գործեց իր վրայ... Նոյն ինքն հոս գալ ուզեց... Ու եթէ ես չըլլայի...

—Ա՜հ, ընտանեկան կռիւներ, հանրութեան առջեւ: Ա՛տ էր պակաս: Հը՛մ, այնպէս չէ՞ Էթիէննէթ. հայրական անէծք Վարիէթէի մէկ օթեակին մէջ... Թատերախաղի մը տպաւորութիւնը պիտի ձգէր... Թատերաբեմ թատերասրահին մէջ... հայրիկը Լասուշներու դերին մէջ պիտի տեսնուէր... բայց մէջէն չպիտի կրնար ելլել:

Թանձր ծիծաղով մը խնդաց Քրիսթիան, որուն չմասնակցեցան իր բարեկամները: Ծանրութիւն մը կը ճնշէր այս խօսակցութեան ունկնդիր եղողներուն վրայ: Վերթմուս ըսաւ.

—Զախողութիւնը հոն է որ ծնողքդ ալ ճիշդ այս իրիկուն թատրոն եկած են: Գործ ունիս ա՛լ:

Քրիսթիանի նայուածքը, այս բառերուն վրայ, բոցավառեցաւ.

Բերանը կծկուելով ըսաւ.

—Բնաւ տեղը չկայ որ հայրս տաղտկացնէ զիս, այսքան փոքր բանի մը համար: Իր ըրածներուն չեմ խառնուիր, այնպէս չէ՞: Թո՛ղ ինք ալ իմ ըրածներուս չխառնուի:

—Սիրելիս, յարեց Պարոն Թամըլէ:

—Բայց, մարդուկս, պատասխանեց Քրիսթիան բրտօրէն, եթէ կայ մէկը որ կարենայ դիտողութիւններ ընել պատշաճութեանց ու բարոյականի վրայ, ան ալ դուն չես: Մնաց որ փոյթս ալ չէ: Հոս եկած եմ զուարճանալու համար, հետեւաբար չեմ ուզեր որ տաղտկացնեն զիս:

—Շա՛տ լաւ, ըսաւ Ռէյմոն, սառն եղանակով մը: Բայց Էթիէննէթ խորամանկ ըլլալով՝ չէր ուզեր որ պարոնը սրտնեղած մեկնի օթեակէն. ուստի իր սովորական հեղինակութեամբ միջամտելով ըսաւ.

—Սիրելի Թամըլէս, այդքան բարձրէն մի թռչիք: Քրիսթիան դեղձանիկ մըն է...

—Ե՞ս: Ինչ ըսել կ'ուզես... զիս...

Էթիէննէթ ընդմիջեց անոր խօսքը.

—Կատարեալ դեղձանիկ մըն ես դուն: Նախ սա պատճառաւ որ գէշ կերպով կ'ընդունիս այս սիրուն երիտասարդը. անիկա քեզի ծառայութիւն մատուցանելու համար եկած է հոս. յետոյ՝ պէտք եղած յարգանքը ցոյց չտալով՝ հայրդ դժգոհ ձգելու վտանգին կ'ենթարկուիս... Ասկէ զատ...

—Ալ կը բաւէ, մռլտաց Քրիսթիան: Հաշտուինք պարոն: Հօրս պիտի ըսես թէ վաղն առտու իր գրասենեակին մէջ պիտի տեսակցիմ իրեն հետ: Այս իրիկուն քիչ մը շատ հով կայ տաղաւարներուս մէջ, հետեւաբար չեմ կրնար խօսիլ հօրս հետ:

—Գիշեր բարի, այն ատեն, ըսաւ Ռէյմոն:

Այս կէս գոհունակութեան վրայ պարոն Թամըլէ սեղմեց ձեռքերը եւ շուրջանակի ժպտելով՝ դուրս ելաւ օթեակէն:

Յաջորդ օրը, ժամը 11ին, Շաթօտէօն փողոցի իր գրասենեակին մէջ կը գտնուէր Վէրնիէ, Մարէօյլի դիմացը նստած, շատ զբաղած ըլլալով թղթաբերով եկած բազմաթիւ նամակներուն հետ, երբ Քրիսթիան ներս մտաւ, առանց դուռը բաղխելու: Շատ տրամադիր վիճակ մը ունէր. աչքերը ոգեւորեալ ու շրթունքը ժպտուն էին: Հանգիստ անցուած գիշեր մը հաւասարակշռութիւնը գտնել տուած էր իրեն: Իր մօրեղբօր քով գնաց, ուզելով զայն համբուրել տղու մը պէս. յետոյ նոյն բանը ընել ուզեց իր հօրը: Բայց Վէրնիէ բուռն շարժումով մը հեռացուց զայն, ու սրտնեղած կերպարանքով մը ըսաւ.

—Շատ գոհ եմ որ ինքզինքդ տիրապետեր ես:

Քրիսթիան թեւերը ձգեց մարմնոյն երկայնքը եւ իր դէմքը արտայայտեց ամենակատարեալ վհատութիւն մը. հառաչագին շեշտով մը ըսաւ.

—Յոգնակի կը խօսիս եւ պարոն կ'ըսես զիս, հայրիկ:

Վէրնիէ կասկարմիր եղաւ. բռունցքի ուժգին հարուած մը իջեցուց գրասեղանին վրայ եւ գոչեց:

—Ատանկ ընթացքի հետեւող զաւակ մը օտարական է ինծի համար: Ինչ, կը վայլէ՞ ամէնուն առջեւ գտնուիլ այդ գարշելի վիճակին մէջ: Ատիկա աւելի խենթութիւն է քան թէ յաւի ընթացք մը:

Քրիսթիան թիկնաթոռի մը վրայ երկնցաւ, ու գլուխը խոնարհելով, ձայն չհանեց հայրական զայրոյթի այդ պոռթկումին հանդէպ: Մինչ Վէրնիէ, բուռն բացատրութիւններ կը ժայթքէր, մերթ վկայ բռնելով Մարէօյլը, որ գլուխը կ'երերցնէր ի նշան հաւանութեան, Քրիսթիան կ'ըսէր մտովի. «Ա՜հ, ածելիի մը հարուածն է ասիկա, որ նշանակութենէ զուրկ չէ: Առ նուազն երեք քառորդ ժամու չափ մտիկ պիտի ընեմ այս մեծաշուք քարոզը, եւ ամբողջ շաբաթ մըն ալ՝ գլխիկոր պիտի ճաշեմ, եթէ երբեք անխոհեմութիւնը ունենամ ընտանեկան սեղանին վրայ պարզելու սպասս: Եւ այս ամէնը ընկերներու հետ կատարուած փոքր զուարճութեան մը համար:

(Շարունակելի)

ուն մէջ մնաց, որ Դարբնաց ցեղին կը վերաբերէր։ Զօնտա իմանալուն պէս՝ բերկրանքով վազեց եւ խնդրեց Պուտատայէն, որպէս զի Եղբայրներուն հետ մէկտեղ ճաշը իր տան մէջ ընեն։

Պուտատա լռութեամբ հաւանութիւն ցոյց տուաւ։

Զօնտա՝ դարբինը՝ իր ունեցած ընտիր բաներով մեծարեց զանոնք. այսինքն՝ բրինձ, կարկանդակ եւ փուռի մէջ եփուած խոզենի։ Պուտատա տեսնելով այս բաները, ըսաւ Զօնտային. «Եփուած խոզենին միայն ինծի պիտի տաս. Եղբայրները բրինձ եւ կարկանդակ պիտի ունենան։

Դարբինը կատարեց Տիրոջ կամքը։ Պուտատա երբ կերաւ խոզենին, նորէն ըսաւ Զօնտային. «Մնացածը թաղէ փոսի մը մէջ, վասն զի Պուտատայէն զատ չկայ էակ մը, ո՛չ երկրի վրայ, ո՛չ երկնային աշխարհի մէջ, ո՛չ Սամանաներու մէջ, ո՛չ Պրահմաններու մէջ, աստուածներու կամ մարդոց մէջ, որ կարող ըլլայ ուտել այդ կերակուրը առանց վնասուելու։»

66. Ինչ կը նշանակեն այդ խօսքերը։

—Պուտատա յայտնապէս ցուցնել ուզեց աշխարհական հետեւողներուն թէ կենդանիներու միսը մարդոց կամ գերագոյն ընութեան դէմ եղող էակներու համար սնունդ մը չէ. այլ՝ թէ ով որ ուտէ միսը, կը վնասէ թէ՛ իր մարմնին եւ թէ՛ իր իր մտքին։

Այս պատճառաւ արգիլեց դարբնին որ իր աշակերտներուն չտայ,

67. Ինչո՞ւ համար, ուրեմն Պուտատա ինքը կերաւ։

—Վասն զի չուզեց ա՛ն հերքել կանոն մը, զոր ինքը տուած էր. այսինքն՝ պատուիրած էր Եղբայրներուն երբեք չը մերժել, ինչ որ բարի սրտով կը մատուցուի իրենց։ (Շար).

* * *

Արտաքին Լուրեր

ԳԵՐՄԱՆԻԱ ԵՒ Մ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԸ

Վիլհէլմ Բ.ի հրաւէրը.—Ռուզվէլթ նախագահին պատասխանը.—Մերժում.—Գերմանական մեկնութիւն։

Նիւ-Եորք, 26 մարտ.—Գերմանիա նորէն ձախողուած մը ունեցաւ՝ Մ. Նահանգներուն բրած մերձեցումի առաջարկներուն մէջ։ Ուաշինկթընէն առնուած հեռագիրներու նայելով, Վիլհէլմ կայսրը հրաւիրեր է Նախագահ Ռուզվէլթը որ յառաջիկայ մայիսին Քիլ ղրկէ հիւսիսային Ատլանտեանի ամերիկեան նաւաբաժինը։ Նախագահը պատասխաներ է թէ նաւաբաժնին ուղեւորութեան ծրագիրը այնպէս մը պատրաստուած է որ այդ տեսակ հրաւէր մը չի կրնար ընդունիլ։ Հրաւէրը, որ Վիլհէլմ Բ.ի կողմէ անձնապէս եղած էր, գերման ներկայացուցիչին միջոցաւ մատուցուեցաւ Պ. Ռուզվէլթի, որ խնդիրը Նախարարաց Խորհուրդին ներկայացուց։ Այս վերջինը որոշեց տալ վերադրեալ պատասխանը։ Թէ՛ Վիլհէլմ Բ.ի հեռագրին եւ թէ Պ. Ռուզվէլթի պատասխանին պատճէնները պիտի հրատարակուին։ Այդ պատասխանը խիստ բարեկամական կերպով գրուած է։ Այդ միջադէպը անգամ մը եւս կը չէզոքէ ամերիկեան ժողովուրդին զգացումները Գերմանիոյ հանդէպ։ Նախագահը լաւ գիտէ թէ այս միջոցիս Ամերիկացիներուն համար կարեւորութիւն մը չունի որ ամերիկեան նաւաբաժին մը գերմանական ջուրերը երթայ։

Պերլին.—Մ. Նահանգաց դեսպանը, այսօր, Գերմանիոյ արտաքին գործոց նախարարին յանձնեց Մ. Նահանգաց արտաքին գործոց նախարար Պ. Հէյի պատասխանը՝ Վիլհէլմ կայսեր հրաւէրին, ամերիկեան նաւաբաժինը Քիլ այցելելու համար։ Պատասխանին մէջ, Պ. Ռուզվէլթ շնորհակալութիւն յայտնելով հանդերձ Վիլհէլմ կայսեր, կ'ըսէ թէ նաւաբաժինը մարզանքի համար միայն պտոյտներ պիտի կատարէ եւ թէ անիկա եւրոպական ցամաքին պիտի չմօտենայ, վասն զի Ասորեան կղզիները երթալու սահմանուած է։ Պաշտօնական շրջանակներու մէջ դժգոհութիւն կայ այդ գործին աղբիւրին եւ մանաւանդ անոր հրապարակուելուն համար։ Քանի մը լրագիրներ, մանաւանդ Լոքալ Անցայկըր, կը փորձեն գործը բացատրել, ըսելով որ այդ տեսակ հրաւէր մը ղրկուած չէ։

—Սոյն աղբիւրէ կը ծանուցուի թէ ամերիկեան նաւաբաժնին կողմէ եւրոպական նաւահանգիստներուն տրուելիք այցելութիւնը յետաձգուած է՝ նաւային մասնագիտական պատճառներով։ Կ'ըսուի նաեւ որ բնաւ վերաբերութիւն մը չկայ այդ այցելութեան յետաձգումին եւ Գերմանիոյ կողմէ Մ. Նահանգաց ուղղուած հրաւէրին միջեւ, որով սխալ է ըսել թէ Նախագահ Ռուզվէլթ մերժած է եղած հրաւէրը։

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

Նիքոլա Բ.ի յայտարարութիւնը.— Շահեկան պարագայ մը.— Պ. Տեմչինսքի։

Բեդերսպուրկ, 26 մարտ.—(Թայմզի հեռագիր).—Կ'ըսուի թէ Նիքոլա Բ.ի վերջին յայտարարութեան խմբագրութեանը մեծապէս աշխատակցած է նշանաւոր օդերեւութաբան Պ. Տէմչինսքի, որուն գրած գիտական յօդուածները, Նովոյէ Վրէմիայի մէջ, կայսեր ուշադրութիւնը հրաւիրած էին։ Նիքոլա Բ. քանի անգամներ իր ներկայութեանը ընդուներ է Պ. Տէմչինսքին. գիտական հարցերու վրայ խօսուած ատեն քաղաքական խնդիրներ ալ տեսակցութեան առարկայ եղեր են։ Պ. Տէմչինսքին, կայսեր հրամանով, յիշատակագիր մը պատրաստեր է Ռուսիոյ կացութեան վրայ։ Այդ յիշատակագրին ձեռագիրը պահուած է Բեդերսպուրկի մէջ։ Յիշատակագիրը Նիքոլա Ա.էն ի վեր Ռուսիոյ քաղաքական պատմութիւնը համառօտակի պարզելէ ետքը, կը քննէ ներկայ կացութիւնը, ըսելով որ նոր որոշումներ անհրաժեշտ են՝ տեղական պայմանները աւելի բարեկարգելու համար։ Շահեկան է գիտել թէ Նահանգային վարչութիւնը վերակազմելու պաշտօն ունեցող յանձնաժողովին մէջ, որուն նախագահն է ներքին գործոց նախարար Պ. Բլէվէ, կան նաեւ նոյն նախարարութեան օգնական Պ. Զինովիէվ, ոստիկան-զինուորներու հրամանատար փոն Վալ զօրավարը եւ Խարքովի կառավարիչ Օպոլէնսքի իշխանը։ Այս երեքն ալ խիստ մարդեր են։

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

Երեսփ. Ժողովին մէջ.—Կրօնական միաբանութեանց վիճաբանութեան աւարտիլը.—Շարթրէօները.—Նախարարապետին յայտարարութիւնները.—Տետրակի մը առթիւ։

Բարիզ, 27 մարտ.—Երեսփ. Ժողովը երէկ աւարտեց կրօնական միաբանութեանց խնդրոյն վիճաբանութիւնը։ Ուսուցանող եւ քարոզող միաբանութիւններէն ետքը ձեռք առաւ երրորդ դասակարգը, որուն մէջ Շարթրէօները միայն կան՝ իբրեւ առեւտուրով զբաղող միաբանութիւն։ Նախ խօսեցաւ Պ. Անթիմ Մէնար որ Շարթրէօներուն երկար մէկ գովասանքը ըրաւ։ Ըսաւ թէ այդ միաբանութիւնը արտօնուած է 1817 ապրիլ 27ին տրուած հրամանագրով մը։ Նախարարապետ Պ. Քոմպ պատասխանեց թէ իր ձեռքը ունի 1830 յունիս 20ին Շարթրէօներու մեծաւորին մէկ նամակը, որով բացարձակապէս կը խոստովանի թէ այդ միաբանութիւնը արտօնուած չէ։ Պ. Անթիմ Մէնար շարունակեց իր պաշտպանողականը, ըսելով որ Շարթրէօները լըռելեայն արտօնուած են, քանի որ միշտ պետութենէն հողեր ստացած եւ շինութիւններ կատարելու մասին արտօնութիւններ ձեռք բերած են։ Այդ միջոցին ծայրագոյն ձախակողմը միշտ կ'ընդմիջէր ատենաբանը, որ համբերութիւնը սպառած, հեռացաւ բեմէն։ Յետոյ խօսեցան ուրիշ երեսփոխաններ։ Խորհրդարանական յանձնաժողովին տեղեկաբեր Պ. Ռապիէ բացատրեց թէ ինչո՛ւ կառավարութիւնը կը մերժէ Շարթրէօներու խնդրած արտօնութիւնը։ Ըսաւ թէ այդ միաբանութիւնն ալ գիտէ արտօնութիւն չունենալը եւ այնքան լաւ գիտէ որ Զուիցերիա գաղթել կը պատրաստուի։ Պ. Ռապիէ յարեց թէ իրաւագիտութեան տեսակէտով ալ Շարթրէօներու խնդրած արտօնութիւնը կարելի չէ տալ, վասն զի անոնք տակաւին տէր են այն վաճառանիշին՝ որուն նկատմամբ ուրիշներ սեպհականութեան իրաւունք յարուցած են, հետեւաբար, 1901ի օրէնքին համաձայն, Շարթրէօներուն կացութիւնը օրինաւոր չէ։ Յետոյ բեմ ելաւ Լըմիր աբբան եւ ջերմ ներբող մը կարդաց մասնաւորապէս Շարթրէօներուն, եւ ընդհանուր կերպով բոլոր վանականներուն։ Ըսաւ թէ կղերը դառնացած կրնայ կրօն. միաբանութեանց լուծմանը եւ թէ Ֆրանսայի մէջ չկայ քահանայ մը որ հաւանի աշխարհական բազուկին աջակցութեանը դիմել՝ իր եղբայրները բնաջինջ ընելու համար։ Լըմիր Աբբան խօսքը վերջացուց ըսելով.—«Երեսփ. Ժողովին ըրածը գծուծ գործ մըն է, անարժան Ֆրանսայի նման մեծ երկրի մը»։ Ապա խօսեցաւ Նախարարապետ Պ. Քոմպ. ըսաւ թէ Լըմիր Աբբան մեծ պաշտպան մըն է Շարթրէօներու եւ թէ Երեսփ. Ժողովը կը գնահատէ Լըմիր Աբբային չափաւոր կարծիքները, բայց չի կարծեր որ Խորհրդարանը միւս միաբանութեանց նկատմամբ ըրածէն տարբեր որոշում մը տայ Շարթրէօներու նկատմամբ։ Պ. Քոմպ յարեց.

«Գործ մը կեղծ ու ստորին հանգամանք մը կը ստանայ, երբ առեւտրական ձեռնարկի մը վերածուի (Աջակողմեան կ'ընդմիջեն, իսկ ձախակողմեան կը ծափահարեն)։ Խնդիրը առեւտրական գործի մը վրայ ըլլալը այնքան ստոյգ է որ 1901ի օրէնքը հրատարակուելէն ի վեր Շարթրէօները թողուցին իրենց հաստատած զուտ կրօնական հաստատութիւնները։ Կրանտ-Շարթրէօզը միայն պահեց՝ անոնց ընծայած նիւթական առաւելութիւններուն բերմամբ (Ձախակողմեան կը ծափահարեն, աջակողմեան աղմուկ։) Շարթրէօները ինքզինքնին դատեցին եւ մինչեւ իսկ կրնամ ըսել թէ դատապարտեցին, երբ ֆրանսական հողէն դուրս ելան, ֆրանսական օրէնքի մը չենթարկուելու համար։ Այդ միաբանութիւնը օտար երկիր գնաց. հիմա հոն է. թող հոն մնայ։ Ամենէն նուազ գովելի եւ աննշան փոքր ճիւղ մը թողուց Ֆրանսայի մէջ։ Ըսուեցաւ որ Շարթրէօները քաղաքականութեան չեն մասնակցած։ Այո՛, թերթերով ձայներով չըրին կարգ մը միաբանութեանց պէս, բայց ատիկէ չենթադրուիր թէ անոնց դրամը չէ յատկացուած ֆրանսական հանրապետութեան դէմ մղուած պայքարի մը (Ձախակողմեան ու կեդրոնեան կ'ընդմիջեն։) Այն համբերութիւնը, որով աջակողմը կ'ունկնդրէ ինծի, պիտի կրկնապատկուի երբ կարդամ Խորհրդարանին բոլոր անդամներուն բաշխուած տետրակի մը մէկ էջը, ուր սա յօդուածը կայ.—«Ազդու միջոցներ Նախարարութեան դէմ բողոքելու»։

Այդ տետրակին մէջ ըսուած է թէ պէտք է արգելքի տակ առնել բոլոր հակառակորդները եւ ընտրութիւնները պատրաստել՝ յարաբերութիւն եւ աշխատութիւն մերժելով աղանդաւորներու բարեկամներուն։ Երեսփոխան Պ. Բիշա, որ Շարթրէօներու շէնքերուն ճարտարապետն է, պատասխանեց Պ. Քոմպի։ Ուրիշ երեսփոխան մըն ալ ըսաւ թէ Պ. Քոմպի յիշած տետրակը վաւերական չէ։ Նախարարապետը պնդեց թէ կատարեալ իրողութիւն մըն է։ Յետոյ քուէարկութիւն կատարուելով 231ի դէմ 338 ձայնով Ժողովը մերժեց Շարթրէօներու խնդրած արտօնութիւնը։

ԻՐԼԱՆՏԱ

Հողային խնդիրը.—Պ. Ուինտէմի նոր օրինագիծը.—Գիւղացիները տէր կը դառնան ագարակներուն.— Կառավարութեան աջակցութիւնը։

Լոնտոն, 26 մարտ.—Մեծն Բրիտանիոյ պատմութեան մէջ ամենէն նշանաւոր հանդիսացող իրողութիւններէն մէկը կատարուեցաւ երէկ։ Իրլանտայի նախարար Պ. Ուինտէմ օրինագիծ մը առաջարկեց, կանոնաւորելու համար Իրլանտայի մէջ լորտ հողատէրերու պատկանող գետիններու գնման վերաբերեալ օրէնքը։ Յայտնի է թէ՛ հողային սեփականութեան պայմաններն են որ պատճառ եղան խեղճ կղզեցիներու արդար բողոքներուն։ Գիւղացին ինքզինքը տէր կը համարէր այն հողին՝ զոր իր նախահայրերուն ձեռքէն խլեր են յաղթանակով ու յափշտակութեամբ։ Գիւղացին այդ հողին վրայ կը շինէր ցանկապատեր ու բարեփոխումներ կ'ընէր, բայց միշտ կրնար վռնտուիլ լորտ հողատէրին կողմէ, առանց փոխարինութիւն մը ստանալու իր շինած կամ նորոգած տունին ու կատարած հողային աշխատութեան համար։ Ագարակի վարձակալութեանց բարձր գիները ու անդարմանելի մըցումէն շատ կը նեղուէր, քանի որ իրլանտական ճարտարարուեստը խեղդուած էր կամաւ։ Սովը վրայ հասաւ, յետոյ ընդվզումները։ Ուրիշ միջոց չմնաց, եթէ ոչ գաղթումը։ Դալով հողային պատերազմին, երբեք չէր ընդմիջուած։ Իր հակիրճ ձեւին մէջ, աս է Իրլանտայի պատմութեան սկիզբը, ԺԹ. դարէն սկսեալ։ 1870ին, Կլատսթոն համարձակեցաւ դարման մը փորձել։ Իր հողային օրէնքը կրկնակ սեփականութեան սկզբունքը մէջտեղ դրաւ։ Գիւղացին իրաւունք ունէր փոխարինութիւն ստանալու, երբ իր ագարակէն հեռանար։ Օրէնքը կը ճանչնար անոր տէր ըլլալը հողի արժէքին մէկ մասին։ Այս օրէնքը բնաւ չգործադրուեցաւ։ Միեւնոյն հողին երկու սեփականատէր, արդարեւ, չեն կրնար իրարու հետ համաձայնիլ, մանաւանդ երբ քաղաքականութիւնը խառնուի գործին մէջ։ Վերջին երեսուն տարիներուն մէջ եղած վէճերը ծագած էին լորտ հողատէրերուն եւ վարձակալներուն միջեւ։ Կառավարութիւնը՝ իր բոլոր ուժով, նախ բազմաթիւ օրէնքներու միջոցաւ ուզեց պաշտպանել գիւղացին՝ ընդդէմ լորտերուն, ընդվզումի տեղի չտալու համար, յետոյ հողային փոքր կալուածատիրութիւն մը ուզեց հաստատել։ Անոնցմէ եւ ոչ մէկը յաջողեցաւ։ Պէտք էր որ մէկ սեփականատէր գոյութիւն ունենար, այն է գիւղացին։ Բայց ատոր համար, հարկ էր գիւղացիին օգնել՝ գնելու համար լորտերուն հողերը։ Երկուքն ալ չկըրցին համաձայնիլ, որով կառավարութիւնը հիմա պիտի վճարէ այն տարբերութիւնը, որ երկու կողմի առաջարկած գիներուն միջեւ կայ։ Պ. Ուինտէմի օրինագծին առարկան աս է։ Կառավարութիւնը 300 միլիոն ֆր. կու տայ, որպէս զի 400,000 ագարակներ անմիջապէս յանձնուին գիւղացիներուն. այս գումարը ետ չպիտի դարձուի։ Անգլիական Պետութիւնը դրամ պիտի վճարէ լորտ հողատէրերուն։ Ինք պիտի ըլլայ տէրը 400,000 ագարակներու հողերուն։ Գիւղացիները տարեվճարով պիտի հատուցանեն գնումին փոխարժէքը, մինչեւ հիմա վճարած վարձակալութենէն աւելի վար գնով։ 300 միլիոնը այս գումարէն դուրս է։ Այսպէս՝ գիւղացիները աւելի ուշ կամ կանուխ տէր կը դառնան ագարակներուն, իրենց վճարած տարեվճարներուն համաձայն։ Օրինագիծը շատ նպաստաւոր ընդունելութիւն գտաւ բոլոր կուսակցութեանց կողմէ։ Ասիկա անվիճելի յաջողութիւն մըն է Իրլանտայի նախարարին համար։

ԳԵՐՄԱՆԻԱ

Վիլհէլմ կայսրը եւ Բըմպըրլէնի դուքսը.—Ձերբակալման հրամանագիր մը։

Պերլին, 26 մարտ.—Վոսիշէ Զայթունկ կը ծանուցանէ թէ Բըմպըրլէնի դուքսին անդրանիկ որդին՝ Ժորժ Կիյոմ իշխանը, ապրիլ 8ին Քոբէնհակ պիտի երթայ, Տանըմարքայի թագաւորը շնորհաւորելու համար, իր տարեդարձին առթիւ։ Վոսիշէ Զայթունկ գիտել կու տայ Բըմպըրլէնի դուքսին եւ դքսուհիին յանկարծական մեկնումը Քոբէնհակէ, Վիլհէլմ կայսեր ժամանումէն առաջ, ինչպէս նաեւ իրենց զաւակին վերադարձը՝ կայսեր մեկնումէն յետոյ։ «Ասիկա յստակօրէն ցոյց կու տայ թէ՝ կ'աւելցնէ գերման լրագիրը, հակառակ մէջ բերուած պատճառներուն՝ այդ արարքներուն հանգամանքը մեղմացնելու համար, Հանովէրի գահաժառանգը կը խուսափի տեսակցութիւն մը ունենալէ Վիլհէլմ կայսեր հետ։»

— Պատէն-Պատէնի ոստիկանական դատարանը ձերբակալման հետեւեալ հրամանագիրը հանեց.—«Ոստիկանութեան պաշտօնեաներուն հրաման կը տրուի ձերբակալել եւ բանտը յանձնել Իվէրարտ տը Բուէթքամէր անուն անպաշտօն խորհրդականը, որ Պերլինի մէջ ծնած 1869ին, ամբաստանուած է հանրային թուղթեր կեղծած եւ խարդախած ըլլալու յանցանքով։ Փնտռուած անձը ամենէն կրտսեր որդին է Ալզաս-Լօրէնի մէջ նախկին ներկայացուցիչ Պ. տը Բուէթքամէրի։»

ԻՏԱԼԻԱ

Հանրապետական երեսփոխաններ.—Հարցապնդում մը։

Հռոմ, 26 մարտ.— Հանրապետական երեսփոխանները կը հետեւին իրենց ընկերվարական պաշտօնակիցներու օրինակին։ Անոնք որոշեցին բարեփոխման օրինագիծ մը ներկայացնել, որով պիտի յայտարարեն թէ Նախարարութիւնը անկարող է իրագործել իր ծրագրին մէջ եղած բարենորոգումները, հետեւաբար՝ հանրապետական երեսփոխաններն ալ ընդդիմադիր կուսակցութեան կողմը կ'անցնին ընկերվարականներուն պէս։

—Մերակոյտին մէջ, ծովային նախարար Պ. Մորէն, որ արտաքին գործոց նախարարի պաշտօնը կը վարէ փոխանորդաբար, հարցապնդման մը պատասխանելով՝ հաստատեց թէ Հապէշիստանի ու Անգլիոյ եւ Իտալիոյ ու Հապէշիստանի միջեւ կնքուած վերջին պայմանագրութիւնները չեն ծանրացուցած, այլ, ընդհակառակը, բարւոքած են իտալական սահմանագլուխի պայմանները։ Սուտանի հետ կատարուած վաճառականութիւնը, կորսուած է Իտալիոյ համար՝ այն օրէն ի վեր՝ երբ թողուեցաւ Քասալան։ Նախարարը աւելցուց թէ հարցապնդող երեսփոխանը ամբաստանած է պայմանագրութեան բանակցութիւնը կատարողները, ըսելով թէ շատ անսացած են Անգլիոյ։ «Սխալ է թէ ամէն զիջողութիւն ըրած ըլլանք Անգլիոյ եւ թէ այս վերջինը բան մը տուած չըլլայ մեզի, որովհետեւ Անգլիա մեզի թողած է Բոնտամա երկրին մէկ մասը։»

ՄԱՔՏՈՆՈԼՏ ԶՕՐԱՎԱՐԸ

Տպաւորութիւնը Անգլիոյ մէջ.— Անձնասպանութիւնը.— Անգլիոյ պատերազմական նախարարութեան ընթացքը։

Լոնտոն, 26 մարտ.—Մաքտոնալտ զօրավարին եղերական վախճանը խիստ տաժանելի տպաւորութիւն մը գործեց ամբողջ Անգլիոյ մէջ։ Սկովտիոյ մէջ, որ զօրավարին ծննդավայրն է, տպաւորութիւնը ամենէն աւելի թախծալից է, վասն զի շատ կը պարծենային անոր գոյութեանը։ Պրիմինկէմի մէջ անհատ մը, Մաքտոնալտ զօրավարին Բարիզի մէջ անձնասպան ըլլալու լուրը իմանալուն պէս, ինքն ալ վերջ տուեր է իր կեանքին, ատրճանակ մը պարպելով գլխուն։ Անգլիոյ պատերազմական Նախարարութիւնը զեկոյց մը կը հաղորդէ լրագիրներուն, յայտարարելով որ, վախճանեալին ընտանիքին կողմէ յայտնուած փափաքի մը համաձայն, զօրավարին մարմինը Բարիզ պիտի թաղուի եւ ոչ թէ Սկովտիա։ Բոլորովին սխալ է քանի մը լրագիրներուն այն լուրը թէ ամսոյս սկիզբները Էտուարտ թագաւորը իր ներկայութեանը ընդունած ըլլայ Մաքտոնալտ զօրավարը։ Շաբաթ մը առաջ զօրավարը երբ Սէյլանէն կը դառնար, Լոնտոնի մէջ ոչ ոքի հետ տեսնուեցաւ, բաց ի պատերազմական նախարարութեան բարձրաստիճան պաշտօնատարներէն, վասն զի քանի չորս ժամ միայն մնաց Լոնտոնի մէջ։ Զօրավարը, հինգշաբթի օրը ընդհանուր բանակետը կը գտնուէր։ Պատերազմական նախարարը ծանոյց անոր որ անմիջապէս Սէյլան դառնայ՝ զինուորական ատեանի մը առջեւ դատուելու համար։ Մաքտոնալտ նախ չուզեց հնազանդիլ այդ հրամանին. վերջապէս վըրդովեցուցիչ տեսակցութենէ մը ետքը, որու միջոց զօրավարը դառնապէս արտասուեց, յանձն առաւ Ֆրանսա երթալ, հոն մտածելու համար։ Զօրավարը, ուրբաթ օրը Լոնտոնէն ճամբայ ելլելուն, գիտէր թէ զինուորական իշխանութեան համար զինուորական ատեանի վճիռը միայն կրնար զինքը ազատել վրան ծանրացող ամբաստանութիւններէն։ Միանգամայն գիտեր է թէ զինուորական նոյն ատեանին կազմութեան վերաբերեալ բոլոր միջոցները ձեռք առնուած էին։ Անշուշտ Մաքտոնալտ ընդդիմացաւ, չուզելով Սէյլան դառնալ, եւ որովհետեւ դեռ Բարիզ կը մնար, յոյս ունէր թէ պատերազմական նախարարը, նկատողութեան առնելով իր բազմամեայ ու փայլուն պաշտօնավարութիւնը, լուծման եղանակ մը պիտի գտնէ, որպէս զի հանգստեան կոչուի, իր աստիճանը պահելով եւ թոշակը ստանալով հանդերձ։ Անգլիոյ պատերազմական նախարարութիւնը, երեքշաբթի օրը, նամակ մը ուղղեց Մաքտոնալտ զօրավարին, հրամայելով անոր որ իսկոյն Սէյլան դառնայ։ Այդ նամակը երէկ առտու հասած ըլլալով, զօրավարը որ արդէն զգածուած էր Սէյլանի կառավարիչին յայտարարութիւններէն, բոլորովին յուսահատելով, վերջ տուած է իր կեանքին։

ՍՊԱՆԻԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

Դահլիճը.— Ելմտական նախարարին հրաժարականը.— Ծախսերու ելմտացոյցը.— Պ. Վիլլավէրտէի ընթացքը։

Մատրիտ, 26 մարտ.—Ելմտական նախարար Պ. Վիլլավէրտէի հրաժարումը նախերգանքը կը նկատուի Սիլվէլայի կուսակցութեան անկումին։ Ելմտական նախարարը հրաժարեցաւ՝ ներքին, պատերազմական ու ծովային նախարարներու ընդդիմութեան հետեւանքով, որով պահպանողական դահլիճը անկարող կ'երեւայ գործադրել իր խոստացած բարենորոգումները, մինչդեռ իր գոյութեան միակ պատճառն է ելմտացոյցին հաւասարակշռութիւնը։ Քանի որ այս վերջին նկատումը ալ եւս չկայ, ուրեմն Սիլվէլայի դահլիճն ալ գոյութեան պատճառ մը չունի։ Ելմտական նոր նախարար Պ. Ռոտրիկուէզ Սան-Բէտրոյի պաշտօնի ձեռնարկելուն առաջին արդիւնքը եղաւ 25 միլիոն ֆր.ի ծախքի քուէարկութիւնը զոր նախարարաց Խորհուրդը երէկ ընդունեց։ Այդ գումարին վրայ պէտք է աւելցնել 9 միլիոն ֆր.ի, նաւերու ծախքերու համար, որով ելմտական նոր նախարարին ընդունած վարկի յաւելումը 34 միլիոն ֆր.ի կը հասնի։ Հակառակ այս կացութեան՝ նախարարապետ Պ. Սիլվէլա յայտարարեց թէ ելմտական նոր նախարարը պիտի շարունակէ իր նախորդին ելմտական քաղաքականութիւնը։

—Պ. Վիլլավէրտէ, այսօր, յայտարարեց թէ նախարարութեան պաշտօնէն թէեւ հրաժարած, սակայն ամէն կերպով պիտի աջակցի նախարարապետին ու ելմտական նոր նախարարին։

—Պատերազմական ելմտացոյցը 153 միլիոն ֆր. որոշուեցաւ, ներկայ տարեշրջանէն մէկ միլիոն պակաս։ Հարիւր հազար զինուոր ունենալու ծրագիրը պիտի գործադրուի՝ պատերազմական նախարար Լինարէս ծովակալին առաջարկութեան համաձայն։

ԻՒՄՊԷՐՆԵՐՈՒ ԳՈՐԾԸ

Հարցաքննութիւններ.— Ամբաստանեալներ.— Ռոմէն Տորինեաքի տունը։

Բարիզ, 27 մարտ.— Թռանթ Վիւմպէրի գործին վերաբերեալ հարցաքննութիւնը աւարտեցաւ։ Պ. Անտրէ, երէկ, վերջնական կերպով հարցաքննեց Իւմպէրներուն ընտանիքին բոլոր անդամները։ Թէրէզ ժպիտով մը պատասխանեց թէ դատավարութեան ատեն պիտի տայ պէտք եղած բացատրութիւնները։ Ֆրէտէրիք Իւմպէր ալ իր կնոջը օրինակին հետեւեցաւ, յայտարարելով որ առ այժմ ըսելիք մը չունի։ Ռոմէն Տօրինեաք միայն ուսերը ցնցեց։ Էմիլ նեղացաւ եւ չուզեց ունկնդրել ըսաւ թէ եղած ամբաստանութիւնը ծաղրելի է։ Ատոնք վերջնական հարցաքննութիւն մըն ալ Պ. Լէտէի առջեւ պիտի կրեն։

—Ռոմէն Տօրինեաք տուն մը ունէր Վէնսէնի մէջ, որ գրաւի տակ առնուեցաւ։ Զննիչ դատաւորը պիտի որոշէ թէ այդ տունը պահանջատէրերէն որո՛ւն սեպհականութիւնը պիտի ըլլայ։

Ներքին Լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ.—Սալիսէի աստիճան տրուեցաւ Ալլէնիա գաւառակին թաղապետութեան նախագահ Եաղուպ էֆ.ի։

—Երրորդ կարգի Մէճիտիէ պատուանշան տրուեցաւ Ալլէնիայի միւֆթի Ահմէտ Րիֆաթ էֆ.ի։

ՄՈՒՀԱՐՐԷՄ.—Ինչպէս ծանուցինք, Մեծ-Եպարքոսը, Շէյխ-իւլ-Իսլամը, բոլոր նախարարները եւ կրօնական, քաղաքային ու զինուորական բոլոր բարձրաստիճան պաշտօնատարները, երէկ, Կայս. Պալատ երթալով իրենց շնորհաւորութիւնները մատուցին տարեգլուխի առթիւ, եւ արժանացան կայս. մեծարանաց։

—Հպատակ հասարակութեանց հոգեւոր պետերը, դեսպանատանց առաջին թարգմանները եւ սեղանաւորական ու առեւտրական մեծ հաստատութեանց տնօրէններն ալ, երէկ Կայս. Պալատ երթալով, իրենց շնորհաւորութիւնները մատուցին եւ արժանացան կայս. մեծարանաց։

ՌՈՒՄԷԼԻԻ ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԸ.—Կ. Պոլսէն կը հեռագրեն Սթանտարտի թէ, կ'ըսէ Իգտամ, Ռումէլիի նահանգաց մէջ, շնորհիւ Վեհ. Սուլթանին, կատարեալ անդորրութիւն կը տիրէ։

—Նոյէ Ֆրայէ Բրէսէ ալ կը ծանուցանէ թէ Քէօբրիւլիի շրջակայքը կատարեալ անդորրութիւն կը տիրէ։

—Թանի կողմէ Ռումէլիի նահանգներ ղրկուած մասնաւոր թղթակիցը, կ'ըսէ Իգտամ, Պէլկրատ ու Սոֆիա գացեր է, հոն տիրող կարծիքները հասկնալու։ Նոյն թղթակիցը գրեր է իր լրագրին թէ Գոսովայի մէջ կատարեալ անդորրութիւն ու ապահովութիւն կը տիրէ։

ԹՈՒՐՔԻԱ ԵՒ ՅՈՒՆԱՍՏԱՆ.—Աթէնքի լրագիրները կ'ըսեն թէ հելլէն կառավարութիւնը հրամայեր է Սէլանիկի, Գոսովայի ու Մանաստրի իր հիւպատոսներուն՝ յորդոր կարդալ այդ տեղերու հելլենական համայնքներուն, որպէս զի օսմ. կառավարութեան հաճոյութեանը հակառակ որ եւ է ընթացքի մէջ չգտնուին։

—Յունաստանի թագաւորին կողմէ Մեծ-Եպարքոս Ֆէրիտ փաշայի շնորհուած առաջին կարգի Ս. Փրկչի պատուանշանը Ն. Բարձրութեան յանձնուեցաւ Աթէնք ղրկուած օսմ. պատուիրակութեան պետ Բահիր փաշայի միջոցաւ։

—Հելլէն կառավարութիւնը հրամայեց Թեսալիոյ պաշտօնեաներուն որ միշտ հսկողութիւն կատարեն հոն գտնուող Պուլկարներուն վրայ։

—Հարիւրապետ Մանոսոբուլօ քննիչ կարգուած է սահմանագլխին հելլենական զինուորներուն, որոնք հրաման ստացած են հսկել կասկածելի անձերու վրայ եւ ձերբակալել սահմանագլուխը անցնիլ եւ կամ զէնք ու մաքսէ փախցուած ապրանք փոխադրել ուզողները։

—Աթէնքի ոստիկանութեան կողմէ Թեսալիոյ պաշտօնեաներուն տրուած հրամաններուն հետեւանքով, Վոլոյի մէջ երեսունէ աւելի Պուլկարներ ձերբակալուեր են։ Ատոնց վրայէն գտնուած շատ մը թուղթերով հաստատուեր է որ յոռի վարմունքի տէր անձեր են։ Թեսալիոյ զանազան կողմերը ամէն օր ձերբակալուած Պուլկարներ զատ զատ կը բանտարկուին։

—Պուլկարները տեսնելով որ Յունաստանի միւս քաղաքներուն մէջ խիստ հսկողութիւն կը կատարուի, ուզեր են հետոտն հեռանալ, բայց չեն կրցած յաջողիլ։

ՊՈՒԼԿԱՐԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ.—Սոֆիայէն առնուած վերջին լուրի մը նայելով, Պ. Կէչով հրաժարեր է նոր նախարարութիւն մը կազմելու պաշտօնէն։ Կ'ըսուի թէ Ֆէրտինանտ իշխանը նորէն Պ. Տանէվի պիտի յանձնէ նախարարութեան վերակազմութիւնը։ Եթէ այդ ալ չյաջողի, իշխանը բոլոր կուսակցութիւններէն բաղկացած նախարարութիւն մը պիտի կազմէ։

—Վէչէրնա Բոսթա կ'ըսէ թէ Պ. Կէչով չուզեր կազմել այն տեսակ նախարարութիւն մը, որուն մէջ գտնուի հանրօգուտ շինութեանց նախկին նախարար Պ. Բոբով։

—Ինչպէս յայտնի է, Պ. Տանէվի հրաժարման պատճառն է պատերազմական նախարարութեան համար կատարած բանակցութիւններուն բնաւ չյաջողիլը։

—Յառաջդիմական կուսակցութեան երեսփոխանները գումարում մը ունենալով, Պ. Տանէվ պարզեր է նախարարական տագնապին պատճառները, ըսելով որ ուզած էր սպայակոյտի պետ կարգել Ռատքօ Տիմիթրիէվ գնդապետը, որպէս զի սպաներու միջեւ աւելի համաձայնութիւն տիրէ եւ գաղթող սպաներու նկատմամբ տիրող թշնամութիւնը անհետանայ։ Սավով գնդապետը, որուն առաջարկուած էր պատերազմական նախարարի պաշտօնը, չէ ընդուներ այդ առաջարկութիւնը, որով բանակցութիւնները խզուեր են եւ նախարարութիւնը պարտաւորուեր է հրաժարիլ։

—Հինգշաբթի օրը Պ. Տանէվ Սոբրանիէին մէջ ծանուցանելով նախարարութեան հրաժարականը, հրաւիրեր է ժողովականները որ հետեւեալ օրը ներկայ գտնուին Սոբրանիէի նստաշրջանի փակման։ Նախարարները մեկնելէն ետքը երեսփոխան Պ. Թաքէվ խօսք ուզեր է, բայց ատենապետը չէ տուեր, ըսելով որ հետեւեալ օրուան նիստին երեսփոխանները կրնան խօսիլ։ Այդ պատճառով աղմուկ ելեր է։ Պ. Թաքէվ յայտարարեր է թէ տիրող օրէնքին համաձայն, նախարարութիւնը պէտք է բացատրէ հրաժարման պատճառները։ Ատենապետը յայտարարեր է որ ատոր հրաւիրուեր է իշխանին կողմէ, որ ծանուցեր է նախարարութեան հրաժարիլը, նաեւ խորհրդակցութիւն կատարեր է կացութեան վրայ։

—Պուլկար թերթ մը կ'ըսէ թէ Սոֆիայի հիւպատոսական շրջանակներուն մէջ մեծ ցաւ կը պատճառէ Պ. Տանէվի հրաժարականը, վասն զի կացութեան դժուարութիւններուն հակառակ, Տանէվի նախարարութիւնը կրցած էր հետեւիլ ուղղամիտ քաղաքականութեան մը, որ ընդհանուր համակրութիւն առաջ բերած էր։ Ընդհանուր կարծիքի մը նայելով, հաւանական է որ Պ. Տանէվ նորէն կազմէ նախարարութիւնը։

ԲԱՐԻԶԻ օսմ. դեսպան Միւնիր փաշա, ուրբաթ օրը, իր պաշտօնատեղին պիտի ուղեւորի։

—Միւնիր փաշա, երէկ, Բ. Դուռ երթալով տեսակցեցաւ արտաքին գործոց նախարարին եւ եպարքոսական խորհրդականին հետ։

ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆ.— Անգլիոյ ու Ֆրանսայի դեսպանները, երէկ, Բ. Դուռը երթալով, տեսակցեցան Մեծ-Եպարքոսին եւ արտաքին գործոց նախարարին հետ։

ՀՆԴԿԱՍՏԱՆԻ փոխարքայ Լորտ Քըրզըն, կ'ըսէ Իգտամ, քանի մը օր առաջ Կալկաթայի մէջ ճառ մը խօսելով, ըսեր է թէ Անգլիոյ, Ռուսիոյ, Ֆրանսայի ու Գերմանիոյ պէս Թուրքիա ալ Ասիոյ մէջ մեծ տէրութիւն մըն է. իսկ Ճաբոն, Չին, Թիպէթ, Սիամ ու Պարսկաստան երկրորդ աստիճանի կարեւորութիւն ունեցող ասիական կառավարութիւններ են։

ԿԱՅՍ. ՇՆՈՐՀ.— Կայս. Իրատէով հարիւրապետի աստիճան շնորհուեցաւ տեղակալ Սիւլէյման էֆ.ի, որ անցեալները պուլկար աւազակներու ձերբակալման պահուն վիրաւորուելով Կ. Պոլիս բերուած ու բժշկուած է։

ԴԱՏԱԿԱՆ նախարարին նախագահութեամբ կազմուած յանձնաժողովը, երէկ, գումարուելով, Ռումէլիի նահանգներէն Տրամայի, Սէրէզի ու Սէրֆիճէի գաւառներուն համար դատարանի նախագահներու եւ ընդհանուր դատախազի օգնականներու ընտրութեամբը զբաղեցաւ։

ՄԱՆԱՍՏԻՐԻ անգլիական նոր փոխհիւպատոս Պ. Ճէյմս Մաքկրէկըր, անցեալ օր, պաշտօնական այցելութիւն տալով կուսակալ Ալի Րիզա փաշայի, յանձներ է իր պաշտօնը վաւերացնող կայս. Պէրաթը։ Նոյն օրը կուսակալը փոխադարձ այցելութիւն տուեր է հիւպատոսին։

ՇԲՈՏՐԱՅԻ մէջ, Գուրպան Պայրամի չորրորդ օրը, նշանառութեան փորձեր կատարուեր են՝ կուսակալ Շաքիր փաշայի կարգադրութեամբ։ Յաջողակները վարձատրութիւններ ստացեր են կուսակալին կողմէ։ Բոլոր հիւպատոսները եւ օտարականները ներկայ գտնուեր են։

«ԻԳՏԱՄ» լրագիրը իր հաստատման տասներորդ տարին թեւակոխած ըլլալով, կը փութանք մեր անկեղծ շնորհաւորութիւնները մատուցանել մեր պատուարժան պաշտօնակիցին։ Իգտամ օսմ. ամենէն առաջնակարգ լրագիրներէն մէկն է եւ արտօնատէրը՝ Վսեմ. Ճէվտէթ պէյ մեծ համբաւ ունի իբրեւ կարող հրապարակագիր ու գրագէտ։

ՄԱՏՐԻՏԻ մէջ ապրիլի վերջերը համաժողով մը պիտի գումարուի՝ զինուորականները հիւանդութեանց դէմ պաշտպանելու համար։ Օսմ. կառավարութիւնն ալ պիտի մասնակցի այդ համաժողովին։

Գ. ԿՐԻԲԱՐԻՍ, Կ. Պոլսոյ հելլենական նոր դեսպանը, ուրբաթ օրը Աթէնք ժամներ է։ Գ. Կրիբարիս, Յունաստանի Թագաւորին ներկայանալէ եւ նախարարապետին ու արտաքին գործոց նախարարին հետ տեսակցելէ ետքը, Աթէնքէն ճամբայ պիտի ելլէ դէպի Կ. Պոլիս։

ՆԱՓԱՅԻ իտալական նոր հիւպատոս Գ. Ալֆոնսօ Ալմագոյի պաշտօնը վաւերացաւ կայս. Իրատէով։

ԱԹԷՆՔԻ պանքան որոշեր է Իզմիրի մէջ ճիւղ մը հաստատել, որուն տեսչութիւնը պիտի յանձնուի Օսմ. Պանքայի Իզմիրի ճիւղին նախկին դեր-տնօրէն Գ. Նորկի Բիէրլոտէին։

ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ԴԵՍՊԱՆԸ.— Սէրվէթ հետեւեալը կ'արտատպէ Պերլինէր Թակեպլաթէն.— «Գերմանիոյ դեսպան Պարոն Մարշալ ֆոն Պիպերշթայնի կողմէ Յունաց Ս. Պատրիարքին տրուած այցելութիւնը անհատական հանգամանք մը ունէր։ Գալով այն լուրին թէ դեսպանը այցելութիւն տուեր է Պուլկարաց Ս. Էկզարքին, ատիկա սխալ է։

ՕՍՄ. ՊԱՆՔԱՅԻՆ համար պէտք եղած տասերկու պաշտօնեաներու ընդունելութեան մրցման քննութիւնը անցեալ օրը կատարուեցաւ։ Երկու հարիւրի չափ ընտրելիներ ներկայացած էին. ասոնց մէջ կային Հանրային Պարտքի վարչութեան ու Քրէտի Լիոնէի պաշտօնեաներ, Սուլթանիէ վարժարանէն շրջանաւարտներ եւ զանազան հաստատութեանց ու վաճառատուններու պատկանող պաշտօնեաներ։ Մրցումը տեւեց հինգ ժամ։ Քննութեան առարկաները եօթը նիւթեր էին։

ԲԵՐԱՅԻ յոյն տիկնանց աղքատախնամ ընկերութեան ընդհանուր ժողովը կիրակի օր տեղի ունեցաւ Տ. Յոաքիմ Ս. Պատրիարքին նախագահութեամբ։ Ներկայ էր նաեւ հելլենական դեսպանատան գործակատարը։ Կարդացուած տեղեկագրէն երեւցաւ որ արհեստանոցի եւ հիւանդապահներու վարչութեան մէջ 30,000 ղրշի բաց մը կայ։

ԴԱՄԱՍԿՈՍԻ մէջ մարտ 13ին քոլերայէ 3 դէպքեր ու 2 մահեր պատահեր են։

ԿԱՐԱԴՆԵՐԸ.— Ռուսիոյ ելմտական նախարարութիւնը ծանուցեր է որ ռուս կառավարութիւնը խիստ միջոցներ ձեռք պիտի առնէ Սիպերի կարագներու արտածման առթիւ գործուած զեղծումներուն դէմ։ Այդ որոշման պատճառ եղած է Քոբէնհակէն ստացուած լուրեր թէ հոն ղրկուած կարագներու տակառները պակաս կը կշռեն եւ քարով լեցուած են։

ԱՆԱՏՈԼՈՒ երկաթուղիին 11րդ շաբթուան իւրաքանչիւր քիլօմեթրի հասոյթը եղած Հայտար Փաշա-Էնկիւրիի գիծին համար (578 քիլօմեթր) 10,005 ֆր. նախորդէն 1201 պակաս եւ միւս շաբաթներէն ալ 4,783։ Էսկիշէհիր-Գոնիայի գիծ 4,819 նախորդ տարիէն 433 աւելի եւ միւս շաբաթներէն 1,825 պակաս։

ՖԻԹԼԻՍԷՆ կը գրեն թէ փետրուար 1էն մինչեւ 8 անընդհատ ձիւն տեղալով երեք կանգուն բարձրութեան հասեր է։

ՄԱՀԱՑՈՒՑԱԿ.— Մարտ 10էն 16, Կ. Պոլսոյ ու արուարձաններուն մէջ պատահած մահերու թիւն է 315, որոնց 2ը կեղծմաշկէ, 2ը կարմրախտէ, 3ը՝ հարսանիթէ, 5ը՝ թիֆոյէ, 50ը՝ շնչողական գործարաններու հիւանդութիւններէ եւ միւսները զանազան ախտերէ։

ՇԵՐԱՄԱԲՈՒԾՈՒԹԻՒՆ.— Հանրային Պարտքի վարչութեան կողմէ պատրաստուած հրահանգը կը տրամադրէ թէ հունտի յատուկ խաղակները ընտրուին նոյն վարչութեան կողմէ արտօնուած շերամատուններէն եւ մանրադիտական «քէրէվէթ»ի վրայ պատրաստուածներէն. իսկ ասոնցմէ դուրս եւ մանաւանդ փարաթի վրայ սնուցուածներէն հունտ չառնուի։ Արդ, զանազան տեղերէ գրուած է Մեծ Եպարքոսին թէ գիւղերու տուները անբաւական են այդ եղանակին գործադրութեանը եւ ժողովուրդն ալ չի կրնար աւելորդ ծախք ընել, հետեւաբար հարկ է որ հին դրութիւնը գործադրուի ու եւրոպական նոր դրութիւնը պարտաւորիչ չըլլայ՝ այսինքն հիւանդութենէ զերծ եղածներէն հունտ հանուիլը արտօնուի։ Նաեւ հունտերը ձմեռելու խնդիրն ալ նկատողութեան առնուի, եւ հունտերու բաշխման տունը յատկացնելով յարմար տունին կատարուի։

ԵԼՄՏԱՑՈՅՑԻ յանձնաժողովին երէկուան նիստին ներկայ գտնուեցաւ նաեւ Օսմ. Պանքային ընդհանուր տնօրէն Գ. Կասթոն Օպէռանօ։

ՎԱՆԷՆ փետրուար 21 թուականով կը գրեն թէ ալ եւս ձիւն չի տեղար, բայց ամէն կողմ տակաւին ձիւնով ծածկուած է։ Թղթատարը ութ օր ուշ ժամանած ըլլալով, կը գուշակուի թէ Երզրումի ու Վանայ միջեւ առատ ձիւն տեղացած է։

ԽԱՐԲԵՐԴԻ մէջ ալ այս տարի առատ ձիւն տեղացեր է, մանաւանդ Օվաճըք գաւառակը, ուր տեղացած ձիւնը քսան կիզ բարձրութեան հասեր է։

ՄԻՏԻԼԼԻԻ մէջ ուրբաթ գիշեր երկու թեթեւ երկրաշարժի ցնցումներ զգացուեր են։

«ՄԵՍՈՒՏԻԷ» զրահաւորին սպաները ու նաւաստիները Ճէնովա պիտի ղրկուին Իզմիր շոգենաւով, այդ զրահաւորը Կ. Պոլիս բերելու համար։

ԱՆԱՆԿՈՒԹԻՒՆ.— Մալիմաթ կ'իմանայ թէ առեւտրական երկրորդ դատարանը անանկ հռչակեր է Գատըգիւղի նաւամատոյցին մօտ հաստատուած կօշկակար Սէրովբէ Փափազեանը։

ՊԷՐՈՒԹԻ մէջ կիրակի գիշեր երկրաշարժի ցնցում մը զգացուեր է։

ՍՈՒՐՐԸ ԷՄԻՆԻ Պազը պէյ Ճիտտէէն Ապտիւլքատեր շոգենաւով ճամբայ ելեր է դէպի Կ. Պոլիս։

ԹԷՀՐԱՆԻ օսմ. դեսպան Շեմսէտտին պէյի տեղ, կ'ըսէ Սապահ, որ արձակուրդով Կ. Պոլիս պիտի գայ օդափոխութեան համար, ուրիշ մը պիտի ղրկուի՝ առժամաբար պաշտօնավարելու։

ՀՐԴԵՀ.— Երէկ գիշեր ժամ 1ին Էտիրնէ Գաբուի կողմը Սուլու Գուլէի ճամբուն վրայ ախոռի մը մէջ դիզուած խոտերը այրեցան։

ՉԻՉԻԼԻՃԻ փողոցին մէջ, անցեալ գիշեր, Մոզայի կողմէ վիրաւորուած ոսկերիչ Մկրտիչ, երէկ իրիկուն մեռաւ հիւանդանոցին մէջ։

ԾՈՎԻ ՎՐԱՅ.— Երէկ իրիկուան առնուած Բարիզի թերթերուն մէջ հետեւեալը կը կարդանք.— «Օսմ. եռակայմ նաւ մը, Էնտիսարիա քանի մը օր առաջ Մարսիլիա կը հասնէր Ֆիումէէն։ Նաւաստիները ինը հոգի էին. նաւապետն էր Ֆազիլէյ։ Երկրորդ նաւապետը՝ Բէզլէի՝ աստղաբաշխ է, եւ նաւաստիներու պետը եղբայրն է նաւապետին։ Բոլորն ալ, բաց ի երկրորդ նաւապետէն՝ Արնաւուտ են։ Նաւը Ֆիումէէն ճամբայ ելլելէն մէկ քանի օր վերջը նաւապետ Ֆազիլէյ յանկարծ խելագարեցաւ։ Այդ միջոցին սոսկալի տագնապներ ունեցաւ, ուզեց կտորել նաւուն մէջ գտնուած ամէն բան. անարգեց նաւաստիները, եւ նոյն իսկ ծեծեց անոնցմէ մէկ քանին, մասնաւորապէս իր եղբայրը։ Տեսնելով որ կացութիւնը անտանելի է, եւ նաւապետին այս վիճակը վտանգի կ'ենթարկէ թէ՛ նաւը եւ թէ նաւաստիները, երկրորդ նաւապետը՝ Բէզլէի, ստանձնեց նաւուն հրամանատարութիւնը։ Մէկ քանի նաւաստիներ կաշկանդեցին Ֆազիլէյը եւ մեծ կայմին ստորոտը կապեցին, ուր պիտի մնար մինչեւ իր մահը։ Ասոր յիմարութիւնը տեսակ մը մնամոլութիւն էր, չէր ուզեր սնունդ առնել, այնպէս որ մարտ 12ի իրիկունը մեռաւ անօթութենէ եւ մարմինը շատ չանցած ծովը նետուեցաւ։ Ֆազիլէյ Շքոտրա ծնած էր եւ 54 տարեկան էր։ Մարսիլիոյ օսմ. հիւպատոսութիւնը քննութիւն մը բացաւ։ Նաւաստիներուն ըրած պատմութեան մէջ հակասութիւններ նշմարուելով՝ կը կարծուի թէ իրողութիւնը ճիշդ պատմուածին պէս չէ։ Բաւական ժամանակէ ի վեր հակառակութիւն կար նաւապետ Ֆազիլէյի եւ իր երկրորդին՝ Բէզլէի միջեւ։ Այս վերջինս քիչ մը աճապարած է նաւուն հրամանատարութիւնը ստանձնելու։ Ամէն պարագայի մէջ խնդիրը կնճռոտ է, եւ թէեւ Էնտիսարիա նաւուն նաւաստիները ազատ թողուած են, բայց գրեթէ ստոյգ կը թուի թէ ծովային ատեանին առջեւ պիտի հանուին, երբ նոյն նաւը իր նաւահանգիստը հասնի»։

ՀԱՆՐ. ՊԱՐՏՔԻ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆԸ

Արեւելեան երկաթուղիներու պարտաթուղթերուն 199րդ վիճակահանութիւնը պիտի կատարուի յառաջիկայ ապրիլ 1/14ին, Հանր. Պարտքի Վարչութեան կեդրոնատեղին մէջ, մասնակցութեամբ Օսմ. Կայս. Պանքայի։ 4—4

ԸՆԴՀ. ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ

ՏԵՂԱՓՈԽՈՒԹԻՒՆ

ԻՒՆԻՕՆ Ապահովագրական Ընկերութեան Տնօրէնութիւնը 1/14 մարտէն սկսեալ իր գրասենեակները փոխադրած է, Պոլիս, Սուլթան Համամ, Նորաշէն Քէթէրճի օղլու բասաժը։ 17—20

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԷՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԿԻԼԻԿԻՈՅ Ս. ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԸ

Ատանայէն մայրաքաղաքս հասած հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Կիլիկիոյ Ամեն. Տ. Տ. Սահակ Ս. Կաթողիկոսը, երէկ, երկուշաբթի, հանդիսաւոր գնացքով մեկներ է այդ քաղաքէն դէպի Սիս, ընկերակցութեամբ եկեղեցական եւ աշխարհական պատգամաւորներուն եւ հրաւիրականներուն։

Երեւանի թեմական դպրոցի տեսուչ Գ. Մկրտիչ Պալեան, որ յիսուն տարիներէ ի վեր արդիւնաւոր դասատուական պաշտօն վարած է զանազան տեղեր, Յոլիպեան ուսումնարան, Գէորգեան ճեմարան, Ներսէսեան Դպրանոց եւ այժմ Երեւանի մէջ կը պաշտօնավարէ, այս վերջին քաղաքի վարժարանի վարչութիւնը ձեռնարկած է անոր յիսնամեայ յոբելեանը տօնել դպրոցական դրական հանդիսութեամբ մը։ Երեւանի թեմական դպրանոցին տեսուչ Տ. Գարեգին Վրդ. Յովսէփեան յատուկ գրով մը այս փափաքը հաղորդելով Ս. Պատրիարքին, Ն. Սրբազնութեան օրհնութիւնը եւ բարոյական աջակցութիւնը խնդրած է։

—Ս. Պատրիարքը, այսօր, Պատրիարքարանի մէջ կը նախագահէ Կրօն. Ժողովին, որուն երկու ատենապետ Սրբազանները եւ միւս անդամները ներկայ են։

— Մուհարրէմի տօնին առթիւ՝ Ս. Պատրիարքը երէկ Կայս. Պալատ գնաց եւ շնորհաւորութիւններ մատոյց։

—Բաղէշի Գաւառ. Վարչութիւնը հեռագրով խնդրած է Պատրիարքարանէն որ Վիճակին Նորընտիր Առաջնորդ Տ. Եզնիկ Վրդ. Գալիպաճեանի հրահանգ տրուի փութով իր պաշտօնատեղին ուղեւորելու։

—Բարիզի օսմ. դեսպան Միւնիր փաշա իր այցետոմսը ղրկելով շնորհակալութիւն յայտնած է Ս. Պատրիարք Հօր, որ Ա. գործակատարութեան միջոցաւ շնորհաւորած էր Ն. Վսեմութեան Վէզիրութեան աստիճանի բարձրացումը։

—Սկիւտարի Թաղ. Խորհուրդի ատենապետ Գէորգ էֆ. Թորգոմեան հրաժարական մատուցեր է Ս. Պատրիարքին, որ մերժեր է։

—Արմաշի համակրելի միաբաններէն Տ. Աղան Վրդ. որ Ազգ. Հիւանդանոցին մէջ կը դարմանուէր, ապաքինած ըլլալով՝ Ս. Յակոբայ Որբանոցին կրօնի ուսուցիչ կարգուած է։

—Գահիրէէն Գ. եւ Կ. Մելքոնեան էֆ.ները Եգիպտական ազգայիններէն 65 օսմ. ոսկի հանգանակելով Խասգիւղի Գալֆաեան Որբանոցին ի նպաստ, Ս. Պատրիարք Հօր ղրկած են՝ այդ հաստատութեան խնամակալութեան յանձնուելու խնդրանքով։

—Գալֆայեան Որբանոցին ի նպաստ սիկառի թուղթ մը հրապարակ պիտի հանուի, որուն պաշտօնական գործողութիւնները աւարտած եւ կողքերը տպուած են։ Անոնց վրայ նկարուած են երեք սանուհիներ՝ ձեռք ձեռքի եւ ուրիշ մը որ կողով մը բռնած կը կենայ Որբանոցի շէնքին առջեւ։

—Լէվըթ Հէրրըս, որուն երաժշտական քրոնիկները մասնագիտօրէն կը գրուին եւ դժուարահաճ են ընդհանրապէս, գովեստական տողերով նկարագրած է Ազգ. Հիւանդանոցին ի նպաստ կիրակի օրը տրուած նուագահանդէսը, համակրանքով խօսելով Պ. Արմենակ Փընտըքլեանի ախորժելի ձայնին եւ Օր. Մոլտովաքի ու Օր. Աթինէ Տատեանի ճարտար նուագածութեանը վրայ, ինչ որ քաջալերական է այդ դեռատի արուեստագէտներուն համար։

—Պաֆրայէն կը գրեն մեզ թէ տեղւոյն ազգ. վարժարանները տարեկան 250 ոսկի եկամուտ բերող կալուած մը ունին, որ հիմնովին փլցուելէ ետք՝ այս տարի քարուկիր շէնքի վերածուեր է բոլորովին նոր ու գեղեցիկ կերպով շինուած։ Այս ընդարձակ շէնքը՝ երկսեռ ուսանողներու յատուկ առանձին բաժանումներ ունի։ Միայն թէ, կ'աւելցնէ մեր թղթակիցը, հակառակ շէնքին հոյակապութեանը, վարժարանին ուսումնական վիճակը գոհացուցիչ չէ այս տարի, կարող Տնօրէն-ուսուցիչ մը չգտնուելուն պատճառաւ։

—Ինչպէս կ'երեւայ Կ. Պոլսոյ Գործակալութեան հեռագիրներէն, նախընթաց գիշեր երկրաշարժի զօրաւոր ցնցում մը պատահեր է Երուսաղէմի մէջ, առանց սակայն մեծ վնաս մը պատճառելու։

—Հանգուցեալ Տիկին Թագուհի Սելիմէճեանի յուղարկաւորութեան առթիւ փոխան ծաղկեպսակի Մկրտիչ էֆ. Ասատեանի կողմէ Ազգ. Հիւանդանոցին մէկ օսմ. ոսկի նուիրուած է, լրագրոյս տնօրէնութեան միջոցաւ։ Այդ գումարը յանձնեցինք Հիւանդանոցի դրամարկղին։

—Պատրիարքարանի նորընտիր Ա. գործակատար Արիս էֆ. Ճէնճեան մայրաքաղաքս հասած է եւ երէկ ներկայացաւ Ս. Պատրիարքին։

Ս. ՓՐԿՉԵԱՆ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

Հանգուցեալ Տիկին Թագուհի Գ. Սելիմէճեանի յուղարկաւորութեան առթիւ, փոխան ծաղկեպսակի 1 օսմ. ոսկի նուիրած է Օննիկ էֆ. Տէրվիշեան։

—Հանգուցեալ Սարգիս էֆ. Էվրէնեանի յուղարկաւորութեան առթիւ, փոխան ծաղկեպսակի հետեւեալ նուիրատուութիւններն եղած են Հիւանդանոցիս. —Գրիգոր էֆ. Խ. Էվրէնեան 432, Պատրիկ էֆ. Կէլպէնկեան, Տիգրան էֆ. Մանուկեան, Մանուկ էֆ. Արզեան, Ա. եւ Խ. էֆ. Խօրասանճեան, Գրիգոր էֆ. Երմենեան, Տոքթ. Կարապետ էֆ. Իսլիքճեան, Տիրան էֆ. Կիւմիւշկէրտան, Մինաս էֆ. Մուրատեան, Յարութիւն էֆ. Ասլան, Տէր եւ Տիկին Յակոբ էֆ. Ալլահվէրտեան, Տէր եւ Տիկին Յովհաննէս էֆ. Ալլահվէրտեան, Այրի Տիկին Նուրիճա Ս. Էվրէնեան, Այրի Տիկին Մաննիկ Կ. Էվրէնեան, Այրի Տիկին Թալիթա Փամպուգճեան, Սարգիս էֆ. Թաշճեան, Թանճապուլեան եղբարք, Գրիգոր էֆ. Ալեքսանեան, Ղազարոս էֆ. Ճէնազեան, Տիկին Սոֆի Էվրէնեան, Տէր եւ Տիկին Տոքթ. Նալպանդեան պէյ, Թօփալեան եղբարք 108ական, Յ. Մ. Իւթիւճիօղլեան եղբարք 216, Պետրոս էֆ. Զամուգեան, Տէր եւ Տիկին Սարգիս էֆ. Ասլանեան, Միլթիատի էֆ. Նաֆիտի՝ պաշտօնեայ Էվրէնեան վաճառատան, Կարապետ էֆ. Մկրեան եւ Վահան էֆ. Ալաճաճեան՝ պաշտօնեայք Էվրէնեան վաճառատան, Եղբարք Պալթաեան 54ական ղրշ.։ Համագումար 3,186 ղրշ.։

—Ի Գահիրէ վախճանեալ Տիկին Սաթենիկ Մ. Մոզրեանի յուղարկաւորութեան առթիւ, փոխան ծաղկեպսակի 1 օսմ. ոսկի նուիրած է Հիւանդանոցիս՝ Կարապետ էֆ. Տիւզիւկեան՝ ի Սամսոն։

(Հոգաբարձութիւն)

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Մեծայարգ Պետրոս Պաքրճեան որդիք, իրենց հանգուցեալ հօր Պետրոս էֆ. Պաքրճեանի մահուան առթիւ, չմոռնալով նաեւ քաղաքիս աղքատ հիւանդները, բարեհաճած են Աղքատախնամիս նուիրել 4 ֆրանս. ոսկի, որուն համար յանուն աղքատ հիւանդներու կ'ուզենք մեր խորին շնորհակալիքը յայտնել հրապարակաւ։

(Տնօրէն Խորհուրդ Աղքատախնամ Ընկ.)

Իզմիր

ՆԱՄԱԿԱՏՈՒՓ

ՊՏՈՒՂՆԵՐԸ

Ազնիւ խմբագիր,

Ձեր երէկուան Պատրիարքարանէ Լուրերուն առաջին բաժինին մէջ՝ զարմանքով կարդացի Տ. Մանկունի Սրբազանին Երուսաղէմի քննիչներու եւ ի մասնաւորի հանգուցեալ Ստեփան փաշայի վերաբերումով այն ծանր շեշտումը թէ «մենք ո՛չ կուտենք վանական պտուղները եւ ո՛չ ալ թող կու տանք որ ուրիշները ճաշակեն»։ Այս ակնարկէն հետեւաբար կը հասկցուի թէ Պոլսէն Երուսաղէմ քննիչ գացողներն՝ ի մասնաւորի յիշուած Ստեփան փաշան՝ վանքին պտուղէն ճաշակած են եղեր։ Իբրեւ մօտէն շատ ծանօթ ու մանրամասնօրէն ներքին գործոց, մանաւանդ իբրեւ մտերիմ նաեւ հանգուցեալ փաշային՝ կ'ապահովցնեմ իմ կողմէս որ Պոլսէն ցարդ առաքուած շնորհքով եւ պաշտօնական քննիչներէն ո՛չ ոք ապօրինապէս ձեռք դրած չէ այդ պտղոց կանթերուն անգամ. ես ալ լսած էի թէ Ստեփան փաշա 2-300 ոսկի դրամ առած է այդ քննութեանց միջոցին, եւ պարագաներուն վրայ մտածելով գայթակղած էի. բայց հարցնելով վանքին ամէնէն բանիբուն ժամանակակից վարիչին, ստուգեցի որ Ստեփան փաշա Պէյրութէն յատկապէս Երուսաղէմ բերուած եւ հոն 7-8 ամիս զբաղած է այդ քննութեան եւ այլ վանական բարեկարգութեանց գործերով՝ կանխապէս պայմանադրուած ըլլալով որ այդ 7-8 ամսուան ծախքերն ու խափանուէրն վճարուի իրեն, եւ վանքն ալ ազգ. վարչութեան հետ համաձայն է այսօր. ուրով 200 կամ աւելիի չափ ոսկի օրինաւորապէս վճարուած է իրեն՝ այդ 7-8 ամսուան համար։ Ստեփան փաշա՝ բաց ի իր ամսականներէն՝ նեղուած եւ ծանուցեալ բժիշկ մին ալ ըլլալով՝ այդ եօթն ու ութ ամսուան մէջ կրնար մայրաքաղաքիս մէջ կամ այլուր այդ փոխարինութեան կրկինն հանել եւ տրուած որոշումը կարի արդար ու պատշաճաւոր էր։ Ինքը մօտէն ճանչցողները գիտեն որ ամէնէն խղճապաշտներէն ու անաչառներէն էր հանրային զեղծմանց մէջ եւ չուզեց զատ մնալ չէր ալ կրցներ. վանքին արդի գէթ նիւթական բարդուածմանը տեսական պատճառներէն մին ալ ինք եղած է. ինք է որ փաստացուցած է ժողովներու մէջ կարող վարիչներուն արժանիքը եւ կանոնադրութեան մը եւ զեղծումներու խափանմանց անհրաժեշտ պէտքը։ Ուստի այդ պտուղները հասարակաց հաւանութեամբ տրուած ստացանէն դուրս ուտողներէն չէ եղած ո՛չ Ստեփան փաշան եւ ո՛չ ալ ոք ի պոլսական քննչաց։

Վստահ որ Ամեն. Տ. Յարութիւն Սրբազան վերջին արձագանգելով չփութութիւններուն առաջքն առնել յաջողած է ցարդ իր ծերակուտական իմաստութեամբ՝ մենք սրտակցաբար կը թելադրենք պատկ. վարչութեան Պոլսի՝ որ եթէ հարկը պահանջէ բարոյական ու նիւթական այս մեծ խնդիրներուն կարգադրութեան համար քննիչ ղրկել Երուսաղէմ՝ պէտք է ղրկել գէթ երեք քննիչ եւ ոչ մէկ, պէտք է որ այդ քննիչները ըլլան ներգործեալ ու կրաւոր մարդիկ, պէտք է որ վաճառական կամ օրէնսգիտական կարող ու անաչառ դասէն ըլլան ու կատարելապէս չէզոք, եթէ հարկ դատուի եկեղեցական դասէն ալ նշանաւոր քահանայ մը, ճշմարտապէս խոստովանահայր մը։

Վերջին լաւատեսութեամբ մը կը յուսանք սակայն որ ներսեցիներն ալ ցարդ կարգադրած ըլլան իրենց գործերը ծանօթ ամէն եղանակով, եւ հարկ չմնար դուրսէն քննչական միջամտութեանց։ Այսչափ խղճի հարկ մըն ալ մեր կողմէն անտարժանաբար։ Յ. Գ. Մ.

18 մարտ 1903, Կ. Պոլիս

ՏԵՂԱՓՈԽՈՒԹԻՒՆ

Պալճան ապահովագրական Ընկերութեան գրասենեակները յառաջիկայ մարտ 11ի փոխադրուած են Կալաթա, Թահթալլըրուն խանի առաջին յարկը, Վոյվոտա փողոց, Օսմ. Կայս. Պանքային դիմաց։ 11—20

Այսօրուան Հեռագիրներ

(ԱԺԱՆՍ ՏԸ ՔՈՆՍԹԱՆԹԻՆՈՊԼ)

ՍՈՖԻԱ, 30 մարտ.— (Երէկ իրիկուան հեռագրին կրկնութիւնը).— Պ. Կէչով յաջողած չըլլալով, Ֆէրտինանտ իշխանը Պ. Տանէվի յանձնեց նոր նախարարութեան կազմութիւնը։

ՎԻԵՆՆԱ.— Նոյէ Ֆրայէ Բրէսէ կ'ըսէ թէ Վիեննայի մէջ ծրագիր մը կայ աւստրօ-հունգարական պանքա մը հաստատել, որուն կեդրոնը ըլլայ Թիէն-Ձինի մէջ։ Դրամագլուխը պիտի ըլլայ 24 միլիոն քուրօն։ Նոյն թերթը կը յարէ թէ այդ ծրագրին իրականացումը տակաւին յայտնի չէ։

ՊԷՐԼԻՆ.— Գերմանիոյ կայսրուհիին առողջական վիճակը միշտ գոհացուցիչ է։

ՆԱՊՈԼԻ.—Գերմանիոյ նախարարապետ ֆոն Պիւլով կոմսը հոս հասաւ եւ այցելութիւն տուաւ Իտալիոյ արտաքին գործոց նախարար Պ. Բրինէթթիի։

ԵՐՈՒՍԱՂԷՄ.—Անցեալ գիշեր երկրաշարժի խիստ ուժգին ցնցում մը զգացուեցաւ Երուսաղէմի մէջ, սակայն եղած վնասը շատ քիչ է։

ՊԷԼԿՐԱՏ.—Գերմանիոյ դեսպան Պարոն ֆոն Վաքէր-Կոթթէր, այսօր, իր հրաժեշտի գիրը մատոյց Ալեքսանտր Թագաւորին։

ԱԹԷՆՔ.— Պատերազմական նախարարը հրաժարեցաւ։

ԼՈՆՏՈՆ.— Էտուարտ Թագաւորը իրիկուան Բորթսմութ ուղեւորեցաւ, ուրկէ շոգենաւ պիտի նստի Լիզպոնա երթալու համար։ Ալեքսանտրա Թագուհին Քոբէնհակ ուղեւորեցաւ։

ԳԱՀԻՐԷ.— Գերմանիոյ գահաժառանգը Ասուանէն Լուքսոր ժամանեց եւ Գահիրէ ուղեւորեցաւ իր եղբօրը՝ Էթէլ Ֆրիտրիխ իշխանին հետ։ Երկուքն ալ քաջառողջ են։

ԲԱՐԻԶ.— Այսօր, իրիկուան կողմ, Էմմա Թօւրէ անուն կին մը քանի մը անգամ ռեվոլվէր պարպեց վիպասան Մարսէլ Բրէվոյի վրայ, բայց գնդակները վրիպեցան։ Ոստիկանութեան պահականոցը տարուելով այդ կինը յայտարարեց թէ կ'ուզէր վրէժ լուծել Պ. Բրէվոյէն, որուն հետ ութ տարիէ ի վեր յարաբերութիւն ունէր։

ԲԱՐԱՔԱՍ.— Անգլիոյ ու Գերմանիոյ դեսպանները, այսօր, իրենց յանձնարարագիրները մատուցին Քասթրօ նախագահին։

(ԱԺԱՆՍ ՆԱՍԻՕՆԱԼ)

ԲԱՐԻԶ, 30 մարտ.—Երեսփ. Ժողովը չվաւերացուց Ծերակոյտին կողմէ ելմտացոյցին նկատմամբ եղած բոլոր փոփոխութիւնները։ Ելմտացոյցը նորէն Ծերակոյտին ղրկուեցաւ, որ իրիկուան վերստին պիտի քննէ զայն։

ՊԷՐԼԻՆ. — Գերմանիոյ նախարարապետ ֆոն Պիւլով կոմսը Սորրէնթօ ժամանեց եւ տեսակցեցաւ Իտալիոյ արտաքին գործոց նախարար Պ. Բրինէթթիի հետ, որ այս միջոցիս Քաբոտիմոնթէի դղեակը կը գտնուի։

ԲԷՆԴԷՐՍԲՈՒՐԿ.— Ռուսիոյ կայսրը ու կայսրուհին ապրիլ 9ին Մոսկուա պիտի ուղեւորին, ուր տասնըհինգ օր պիտի մնան։

ՍՕՖԻԱ.—Պ. Կէչով յաջողած չըլլալով, Ֆէրտինանտ իշխանը Պ. Տանէվի յանձնեց նոր նախարարութեան կազմութիւնը։

ԱԹԷՆՔ.—Պատերազմական նախարար Պ. Լիմարիթի հրաժարեցաւ՝ զինուորական օրինագիծերուն յետաձգման հետեւանքով։

ԼՈՆՏՈՆ.—Էտուարտ Թագաւորը, այսօր Լիզպոնա ուղեւորեցաւ։ Թագուհին ալ Քոբէնհակ ուղեւորեցաւ։

ՄԱՏՐԻՏ.—Նախարարական նոր տագնապէ մը կը վախցուի։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ 17 Մարտ

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սերի Դ.	Օ. Ո.	32	21
Ամէնէն բարձր գին	»	32	25
Ամէնէն վար գին	»	32	18 ½
Ռումէլիի Երկաթուղի գոց.	Ֆր.	124	25
Ամէնէն բարձր գին	»	124	37
Ամէնէն վար գին	»	123	87

ԲԱՑՈՒՄ 18 Մարտ

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սերի Դ.	Ք. Գ.	32	15
Ռումէլիի Երկաթուղի	Ֆր.	123	50
Շիրքէթի Խայրիէ		30	—
Օսմանիէ		—	—
Ռէժի		—	—
Օսմ. Պանքա		—	—
Քրէտի Ժէնէրալ Օսմ.		—	—
Տոս. Օսմ. Ծանծ է Վալէօր		0	13
Օսմ. Ապահ. Ընկ.		4	22
Թրամուէյ բաժնեթուղթ		6	42
» մուիսանս		1	92
» պարտաթուղթ		492	—
Քարափ Կ. Պոլսոյ		498	—
Թրանսվայ		142	—
Քրէտի Ֆոնսիէ Էժիփսիէն		267	30
Լավրիոն		88	—
Անատոլի երկաթուղի բաժնեթուղթ		12	42
« պարտաթուղթ «		527	—

ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ

Լոնտոն 3 ամիս	Ղրշ.	111	15
» » » չէք	»	110	38
Բարիզ » »	Ֆր.	22	67
» » » չէք	»	22	63 ¼
Պէրլին անտոկոս չէք	Մարք	18	57
Վիէննա չէք	Ֆիոր.	21	06

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

20 ֆրանքնոց	Ղրշ.	87	20
Անգլիական ոսկի	»	110	—
Բօլ Էմբէրիալ	»	98	10
Քրիմբօ	»	51	08
Մէճիտիէ արծաթ	»	108	05
Մէճիտիէ	»	—	—
Բուալի Զոլոտա	Օ. Ո.	3	60

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԼՈՆՏՈՆ, 30 Մարտ

Անգլիական Քոնսոլիտէ		90	56
Օսմանեան Թանձ սէրի Բ.		60	25
» » » Դ. բաց.		29	37
» » » Դ. գոց.		29	50
Օսմանեան Պանքա		14	12
Ռուսական 1890		—	—
Հելլենական 5 %		42	50
» Մոնոբոլ		44	50
Պուլկարական 1888		93	50
Եգիպտական իւնիֆիէ		107	87
Տօմինիա		105	—
Թրանսվայ		5	68
Այտին երկաթուղի		12	50
Փոխանակագիր		25	38 ¾

ԲԱՐԻԶ, 30 Մարտ

Ֆրանս. Ռանթ 3 %		99	02
Օսմ. Քոնս. սէրի Դ. բաց.	Ղրշ.	29	85
Օսմ. Քոնս. սէրի Դ. գոց.	»	29	92
» » » Բ.	»	60	40
» » » Գ.	»	32	15
Օսմ. Կայս. Պանքա	Ֆր.	603	—
Օսմանիէ	»	—	—
Ռումէլի երկաթուղի	»	127	50
Օսմ. մաքսատուն	»	477	—
Օսմ Ռէժի	»	372	—
Քրիտութէ Թիւրք 4 %	»	499	—
Քրէտի Լիոնէ	»	1082	—
Իտալական Ռանթ	»	102	60
Սպանիական արտաքին	»	88	10
Թրանսվայ	»	143	50
Չէք Լոնտոնի վրայ	»	25	170
Դրամագէդ	»	—	—

ՊԷՐԼԻՆ, 30 Մարտ

Ռուպլը	Ֆր.	—	—
Ռումէլի երկաթուղի	»	133	70
Անատ. երկթ. պարտաթուղթ	»	102	50
Փոխ. Լոնտոնի վրայ 3 ամս.	»	20	395

ՎԻԷՆՆԱ, 30 Մարտ

Փոխան. Լոնտոնի վրայ	Ֆր.	239	90
Ռումէլի երկաթուղի	»	120	—
Օսմ. Ռէժի	»	—	—

ՊՐՈՒՍԷԼ, 30 Մարտ

Օսմ. Քոնս. սէրի Դ.		29	60
Ռումէլի երկաթուղի		126	—

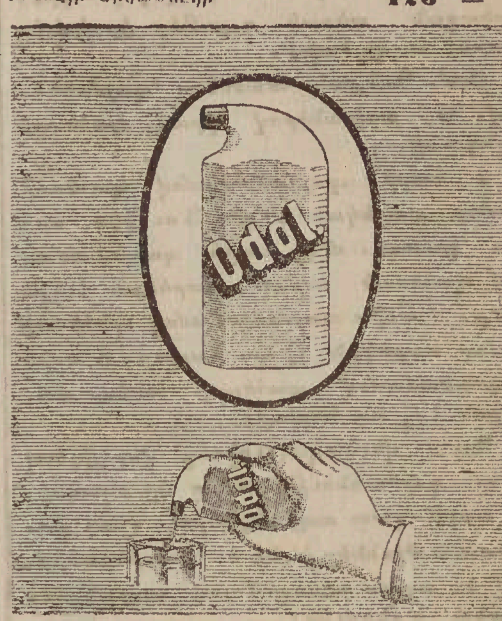

11.—

ԿԱՐԵՒՈՐ ԱԶԴ

Ղալաթիա, Եուքսէք Գալտըրըմ, թիւ 98, Պ. Անդ. Սթամաթիատէսի ծանօթ վաճառատան մէջ կը գտնուին ամէն տեսակ կղպանքներ տան, գրասենեակի, սնտուկի եւ դարաններու դրանց համար, ինչպէս նաեւ F. Worthim et Cie ծանօթ տան դրամարկղները։

Նոյն վաճառատան մէջ կը գտնուին նաեւ վերջին դրութեամբ պողպատէ ապահովական գործիքներ, որոնք կղպանքները բանալու համար գործածուած ու եւ է օտար բանալիի կամ գործիքի ներմուծումը կ'արգիլեն։ 1—12

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1852
Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ–ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ
396 ՄԵԾ-ՓՈՂՈՑ ԲԵՐԱ 396
ԽԱՆԻ ԴԱՐԲԱՍՏԱՆ ՎԵՐԻ ՅԱՐԿԸ
([illegible])

Նուրբ, ճաշակաւոր եւ դիմացկուն արհեստական ակռաներ կը պատրաստէ, յար եւ նման բնականի, դէմքի ձեւաւորութեան, ըստ տարիքի, ծամոնութեան, եւ ազատ արտասանութեան երաշխաւորեալ։ Ինչպէս նաեւ կատարելագործեալ աքցաններու միջոցաւ առանց ցաւի ատամնահանութիւն.

Ձմեռները կիրակի օրերն ալ, (մինչեւ կէս օր) ինչպէս նաեւ ամէն օր, (մինչեւ կէս գիշեր) հիւանդ. կ'ընդունին։

ԴՐԱՄԱՏՈՒՆ
ԷԹԻԷՆ Փ. ԲԷՍՄԱՋՕՂԼՈՒ
ԵՒ ԸՆԿ.
Ղալաթիա, Վոյվոտա փողոց, թիւ 2

Սոյն դրամատունը սեղանաւորական ամէն կարգի գործեր կը կատարէ. չէքեր կը հանէ Թուրքիոյ գլխաւոր քաղաքներուն եւ արտասահմանի վրայ, կտրոններ կը գանձէ, փոխանակագիրներ կը վճարէ, Սակարանի գործողութիւններ կը կատարէ, ամէն տեսակ արժէթուղթերու գնում եւ վաճառում կ'ընէ, վիճակահանութեանց պարգեւներուն ստուգութիւնը ձրի կը կատարէ եւլն.։

ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ՊԱՆՔԱ

Վիճակ 30 Նոյեմբեր 1902

ՊԱՀԱՆՋՔ	Օսմ. ոսկի	
Բաժինք չգանձուած	5,500,000	—
Սնտուկ ի Կ. Պոլիս	1,401,194	81
» » մասնաճիւղս	519,725	06
Գանձելի փոխանակագիրք	1,361,123	15
Պետական արժէթուղթք	2,331,141	83
Զանազան արժէթուղթք	1,902,107	43
Ընթացիկ հաշիւք Կայս. Գանձուն— պարտականք	2,176,414	98
Ընթացիկ հաշիւք զանազանք — պարտականք	3,371,951	66
Փոխատուութիւնք արժէթղթոց եւ վաճառաց	5,164,136	69
Անշարժ եւ շարժուն գոյք	286,290	72
Զանազանք	138,599	75
Օ. Ո.	24,152,686	08

ՊԱՐՏՔ	Օսմ. ոսկի	
Դրամագլուխ	11,000,000	—
Պանքատոմսք ի շրջաբերութեան ի Կ. Պոլիս եւ ի մասնաճիւղս	1,222,539	—
Վճարելի փոխանակիրք	1,786,519	42
Ընթացիկ հաշիւք Կայս. Գանձուն — պահանջողք	1,385,663	62
Ընթացիկ հաշիւք զանազանք — պահանջողք	7,419,727	96
Դրամական աւանդք որոշ պայմանաժամով	11,215	53
Վճարելի շահաբաժինք	807,163	94
Զանազանք	519,856	61
Օ. Ո.	24,152,686	08

Վաւերացեալ ճշդութիւնն ըստ տոմարաց

Տնօրէն
Օ. ՊՈՒԱՆԷ

Ընդհ. Տնօրէն
Փ. ՕՊՈՒԱՆՕ

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ.

ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
10,000,000 ՕՍՄ. ՈՍԿԻ ԴՐԱՄԱԳԼԽՈՎ

ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ՝ Ղալաթիա
ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ՝ Պոլիս, Եէնի ճամի
ՄԱՍՆԱՃԻՒՂ՝ Բերա, Շիւտակ ճամբան Թ. 347

ԳԼԽԱՒՈՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
ԼՈՆՏՈՆԻ ԵՒ ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ

ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԵՐ

Ատալիա, Ատանա, Այտըն, Աֆիոն-Գարահիսար, Հալէպ, Աղեքսանդրիա, Էտիրնէ, Էնկիւրի, Պաղտատ, Պէյրութ, Պրուսա, Գասթէմունի, Դամասկոս, Գոնիա, Լառնագա, Գահիրէ, Մէրսին, Միտիլլի, Ուշաք, Բորդ-Սայիտ, Սելանիկ, Սամսոն, Սըվազ, Իզմիր, Տրապիզոն։

Որոշուած պայմանաժամով կամ ընթացիկ հաշուի (գոնթ-գուրան) փոխառութիւն կ'ընէ, արժեթուղթեր կամ փոխանակագիրներ (բոլիցա) պահեստ առնելով։

Փոխանակագիրներ կը զեղչէ։ Թուրքիոյ եւ օտար երկիրներու գլխաւոր քաղաքներուն վրայ փոխանակագիրներ, չէքեր, վարկագիրներ ու հեռագրական օրտինոներ կուտայ։

Ընթացիկ հաշիւներ կը բանայ, արժեթուղթեր եւ արժեքաւոր առարկաներ կ'ընդունի ու կը պահէ։

Թուրքիոյ եւ արտասահմանի մէջ կուբոններ եւ փոխանակագիրներ կը գանձէ, սակարանական հրամաններ կը գործադրէ, զանազան տեսակ դրամներ կը փոխէ, կ'առնէ ու կը ծախէ։

Օսմ. Պանքան հետեւեալ պայմաններով եւ տոկոսներով դրամ պահեստի կ'ընդունի.—

2 տարի պայմանաժամով պահեստի համար տարեկան 100էն 3 ու կէս տոկոս կուտայ. մէկ տարի պայմանաժամով պահեստի համար՝ տարեկան 100էն երեք։ 6 ամիս պայմանաժամով պահեստի համար տարեկան 2 առ հարիւր, 3 ամիս պայմանաժամով պահեստի համար տարեկան $1\frac{1}{2}$ առ հարիւր։

Պոլսոյ գործակալութիւնը վերոյիշեալ բոլոր գործառնութիւնները կը ստանձնէ, եւ ասկէ զատ ապրանքներու վրայ փոխառութիւններ կ'ընէ եւ գօնսինեասիոնով եւ ազատ տէբօզիթոյով ապրանքներ աւանդ կ'ընդունի։

Բերայի մասնաճիւղը նմանապէս կը կատարէ Պանքային վերոյիշեալ բոլոր գործառնութիւնները (բացի ապրանքներու վրայ կատարուածներէն), եւ ամիջապէս յանձնելու պայմանաւ կը գնէ եւ կը ծախէ զանազան վիճակահանութեանց արժեթուղթեր, ինչպէս Վիլ տը Բարիի, Րումէլիի երկաթուղեաց, Հելլենական կամ Բանամայի վիճակահանութեան արժեթուղթեր եւլն. եւլն.։ Պոլսոյ գործակալութիւնը եւ Պերայի մասնաճիւղը կը ծախեն նաեւ Րումէլի Երկաթուղեաց արժեթուղթերու բոնտները եւ Օսմ. Պանքային Թուրքիոյ մէջ հաստատուած միւս բոլոր գործակալութիւններուն նման կ'ընդունին տարեկան 2% տոկոսով մինչեւ 100 օսմ. ոսկի, ընթացիկ հաշիւ բանալով։

Օսմ. Պանքան $3\frac{1}{2}$% ֆրանսական եւ 3% գերմանական Ռանթերու փոխարէն գումարներ փոխ կուտայ, պզտիկ ընթացիկ հաշիւի դրութեամբ. յիշեալ Ռանթերը՝ պահեստի դրուած արժեթուղթերու յատուկ տուփէին մէջ կը պահուին։ Պահեստի դրուածներու քանակին աւելնալուն համեմատութեամբ, եղած փոխառութիւնն ալ հետզհետէ կ'աւելնայ։

ՄՈՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվրբուլի, Գօրտոյի, Միջերկրականի եւ Սեւ Ծովի միջեւ բանող շոգենաւք

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Ռամսէզ	3000	Թիպս	2500
Անպիս	3000	Նէքթիս	2400
Թէյպըր	3000	Օսայրիս	2250
Քամնըքուս	3000	Բէքա	2250
Ֆարոս	3000	Սֆինքս	2000
Օսմանլի	3000	Խասքընէ	1500
Մարիօթիս	2500	Կիւլէօ	1500

Դիմել առ Ճ. Վ. ՈՒԻԹՈԼ եւ ԸՆԿ.
Ուֆճեալ խան
ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ եւ ԸՆԿ.
134 31 [illegible]

ԱՐԵՒԵԼՔԻ

ՏՊԱՐԱՆԻՆ ՄԷՋ
ՄԱՔՈՒՐ եւ ՃԱՇԱԿԱՒՈՐ ԿԵՐՊՈՎ ԿԸ ՏՊՈՒԻՆ
Թուրքերէն, Հայերէն, Ֆրանսերէն եւ Յունարէն
ԼԵԶՈՒՆԵՐՈՎ
ՀԱՆԴԷՍՆԵՐ, ՏԵՏՐԱԿՆԵՐ, ՄԱՀԱԶԴՆԵՐ, ՀՐԱՒԻՐԱԳԻՐՆԵՐ, ՆԱՄԱԿԱԳԼՈՒԽՆԵՐ, ԱՅՑԱՔԱՐՏԵՐ, ՔԱՐԹ-ԱՏՐԷՍՆԵՐ եւ ԱՄԷՆ ԿԱՐԳԻ ՏՊԱԳՐԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ ԴԻՒՐԱՄԱՏՉԵԼԻ ԵՆ

ԱՄԷՆ ՕՐ ՄԻՆՉԵՒ ԿԷՍ ԳԻՇԵՐ ՈՒ ԿԻՐԱԿԻ
ՕՐԵՐՆ ԱԼ ԲԱՑ Է ՏՊԱՐԱՆԸ
[illegible]

ՊԱԼՔԱՆ

ԱՌԱՆՁՆԱՇՆՈՐՀԵԱԼ ԱԶԳԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ, ՍՈՖԻԱ

Դրամագլուխ, պահեստ եւ երաշխաւորութեան գումար Ֆր. 7,500,000

ԿԵԱՆՔԻ ՃԻՒՂ

1899ի ապահովագրութեանց գումարն է 19,534,276 Ֆր.։ Ամբողջ կեանքի վրայ եւ խառն ապահովագրութիւն, կրկին դրամագլխով, տղոց օժտի դրամագլուխ այլեւայլ կարգադրութիւններով, չափաւոր սակերով ու նպաստաւոր պայմաններով։ Ինչպէս մէկ տարուան ապահովագրութենէ յետոյ ապահովագիրը անվիճելի կը դառնայ, այսինքն Ընկերութիւնը ո՛եւէ առարկութիւն չըներ ապահովագրեալին [illegible], մենամարտի, ամէն կողմ ճամբորդելու պարագային, [illegible]։ Ապահովագիրները [illegible] կը նորոգուին։

ՀՐԴԵՀԻ ՃԻՒՂ

Ներկայ ապահովագրութեանց գումարն է 460,267,203 Ֆր.։

Գանձուած Ապահովագին 1,433,965 ֆրանք։

Ապահովագրութիւն փայտաշէն ու քարուկիր շէնքերու, կարասիներու եւ ապրանքներու՝ նպաստաւոր պայմաններով։

ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԵԱՆՑ ՃԻՒՂ

Ապահովագրութիւն վաճառքներու, շոգենաւերու մարմին աշխարհիս ո՛ր կողմն ալ ուզուին։

1896ի շահաբաժինն է հարիւրին 18 ու կէս. 1897ինը՝ հարիւրին 18. 1898ինը՝ հարիւրին 18 եւ 1899ինը՝ հարիւրին 16։

Ընկերութեան դրամատուններն են ՔՐԷՏԻ ԼԻՈՆԷ Կ. Պոլիս, ԱՆԿԼՕ-ԱՒՍՏՐԵԱՆ ԴՐԱՄԱՏՈՒՆ, Լոնտոն, ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՅ ԱԶԳԱՅԻՆ ԴՐԱՄԱՏՈՒՆԸ, Սոֆիա։

Գործակալ ընդհանուր Թուրքիոյ ԱՐՇԱԿ ՈՒՆՃԵԱՆ։

Է. Պոլիս Ղալաթիա, Թահթալըգուե խան, Օսմ. Պանքայի դիմաց։

Գաւառաց համար պատուաւոր երաշխաւորութեամբ գործակալներ կը փնտռուին։

ԱՆՈՒՇԱՀՈՏ ՁԿԱՆ ԻՒՂ

Հիւանդութենէ ապաքինողներու, տկար կազմ ունեցողներու, արեան ապականութեան եւ մորթի հիւանդութեան ենթարկուողներուն ու կուրծքի տկարութենէ տառապողներու՝ ձկան իւղ կը յանձնարարեն. սակայն՝ ձկան իւղին անախորժ հոտն ու զզուելի համը կը վանեցնեն զայն գործածողները, որոնք կամ զարշանքով կը խմեն եւ կամ կը ստիպուին բնաւ չի խմել։ Ֆրանսայի բժշկական կաճառէն տօքթէօռ ԲՈՒՐԹՈՒԼ, նոր ձկան իւղ մը պատրաստած է ԲՈՒՐԹՈՒԼԻ ՁԿԱՆ ԻՒՂ անուամբ, որ հասարակ ձկան իւղերու զզուեցուցիչ համէն ու հոտէն զերծ է բոլորովին. խիստ անուշ համ ունի եւ անանուխի, եղեւնի ու մանիշակի հոտ կը զգացնէ, ինչ որ բացարիկ դիւրութիւն մըն է գործածելու։ Ո՛չ խմելու ատեն, ո՛չ ալ անկէ ետք բնաւ զզուանք չի զգար խմողը։ Բժիշկները միաձայնութեամբ կը յանձնարարեն ԲՈՒՐԹՈՒԼԻ ԱՆՈՒՇԱՀԱՄ ՁԿԱՆ ԻՒՂԸ որ միեւնոյն ժամանակ ազդեցիկ եւ փորձուած դարմանն է դժուարաշնչութեան, կուրծքի խլուածքներու, հարբուխի, կուրծքի տկարութեան եւ մինչեւ իսկ կրնայ առաջքն առնել թոքախտին։ Ամէն ճաշէ առաջ մէկմէկ դգալ առնել պէտք է։

Կը ծախուի Պահճէ գաբու Բիւչիւքեան դեղարանը։ Սուլթան Համամ Մէզիքի Լինոս եւ Պոնտիցիանոսի դեղի մթերանոցները եւ ամէն մեծ դեղարաններու մէջ։

796 46—52

ԳԱՐԱՃԻՂԷՐ ՍԱՆՃԸԼԱՐԸ

ԼԵԱՐԴԻ ԽԻԹԵՐ

Անոնք որ դժբախտութիւնն ունեցած են լեարդի խիթերու (գարաճիկէր սանճըլարը) ենթակուելու, գիտեն որ եւ ոչ մէկ ցաւ, ո՛չ մէկ [illegible] այս խիթերուն չափ սաստկութեամբ կը նեղէ մարդը։ Հիւանդը՝ ցաւերուն սաստկութենէն ո՛չ կրնայ նստիլ, ո՛չ ալ անկողինին մէջ հանգիստ ընել. շարունակ վերմակը կը ճանկռտէ [illegible] քրտինք կը թափէ ու կը հեծէ։

Ուրախութեամբ կը ծանուցանենք որ այս սոսկալի հիւանդութիւնը հիմա կը բժշկուի օրական երեքէն վեց դեղահատ առնելով։ Ֆրանսայի առաջնակարգ բժիշկներէն Տօքթ. Տիւկա պատրաստած դեղահատները, այսինքն pilules hepatiques du docteur Dugas արդարեւ ամենէն ազդեցիկ դարմանն են այս լեարդի հիւանդութեան դէմ [illegible] հիմնովին եւ ապահովապէս, կարճ ժամանակի մէջ։ Ցաւերուն սաստկացած ատեն օրական վեց, իսկ թեթեւցած ատեն օրական երեք չորս դեղահատ [illegible] են հիմնապէս բուժելու լեարդի ամէն տեսակ հիւանդութիւն [illegible] մաղձոտութիւն (սաֆրա) եւ դեղնութիւն (սա ըըրգ) եւ մաղձի ու լեարդի [illegible] հիւանդութիւնները, [illegible] փորձերով։

Կը ծախուի Կ. Պոլիս Պաղչէ գաբու Բիւչիւքեան դեղարանը։ Սուլթան Համամ Մէզիքի Լինոս եւ Պոնտիցիանոս դեղի մթերանոցները եւ ուրիշ ամէն տեղ։

ՌՕՍԻԱ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՌՈՒՍԻՈՅ ԿԱՅՍԵՐ 1881Ի ՀՐԱՄԱՆԱԳՐՈՎ ԱՐՏՕՆՈՒԱԾ

Ընկերութեան կեդրոնատեղին, Պետերսպուրկ

Ընկերութիւնը խիստ նպաստաւոր պայմաններով ապահովագրութիւններ կը կատարէ ընդդէմ հրդեհի, ամէն տեսակ արկածներու, ճամբորդութեան պատահարներու, երկաթուղիի ու շոգենաւի մէջ [illegible] ապրանքներու փոխադրութեան ու [illegible] կեանքի վրայ, ամէն կարգի պայմաններով։

Ընկերութեան դրամագլուխը, ամբողջապէս վճարուած	10,666,667 Ֆ.
Եր [illegible] գումար	122,000,000 »
Ապահովագրեալներուն վճարուած գումար	249,400,000 »
1901 տարուան մէջ գանձուած ապահովագին ու տոկոս	54,000,000 »

Ընդհանուր Տեսուչ
Ս. ՀԻՒՐՍԻՒՉ

Ընդհ. գործակալ Թուրքիոյ համար
ԹԷՈՏՈՐ ՐԷՊԷՆ

Ընդարձակ տեղեկութեանց համար դիմել, Ղալաթիա, քարափին վրայ, [illegible] գործակալութեան գրասենեակը։ 524

ԸՆԴՀ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆՑ

ՀՈՒՆԳԱՐԱԿԱՆ ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Հիմնեալ 1857ին Արքայական հրովարտակով, կեդրոնատեղի Ընկ. Բէշթա

ԿԵԱՆՔԻ ՃԻՒՂ

Վճարեալ գումարներ	Երաշխաւորութեան գումարներ	Ապահովեալ գումարներ
332 միլիոն ֆրանք	114 միլիոն ֆրանք	461,03 ,390 ֆրանք

Սոյն Ընկերութիւնը կեանքի վրայ կ'ապահովագրէ ամէնէն նպաստաւոր պայմաններով եւ անմրցելի գիներով։ Ապահովագրութիւն մահուան պարագային, շահաբաժնի մասնակցութեամբ եւ երաշխաւորուած տոկոսի սակերով։ Ապահովագրութիւն օժիտներու եւ կենսաթոշակներու համար։

Աւելի ընդարձակ [illegible] համար դիմել Ընկերութեան գրասենեակը Պոլիս. Պարնաթան խան։ Ընկերութեան մասին դիմել Օսմ. Կայս. Պանքայի

Ընդհանուր գործակալ ամբողջ Թուրքիոյ համար
ՈՐԴԻՔ ՆԻՍԻՄ ՊԱՐՆԱԹԱՆԻ

747 78—104

ERNEST GLAVANY

ԴՐԱՄԱՏՈՒՆ ԷՌՆԷՍԹ ԿԼԱՎԱՆԻ

ՂԱԼԱԹԻԱ, ՕՍՄԱՆԵԱՆ ՊԱՆՔԱՅԻ ԿԱՐԳԸ, ՑԱԿՈԲԵԱՆ ԽԱՆ

Սոյն դրամատունը կը վաճառէ ամէն տեսակ արժեթուղթեր՝ իրենց գինին համեմատութեամբ՝ ամսական 20 ղրշ.էն մինչեւ 100 ղրշ. որոշեալ գումարի մը վճարմամբ։ Դրամատունը առաջ քաշուած վիճակահանութեանց թիւերը նոյնպէս եւ շահուած պարգեւները գանձելու համար՝ ամէն դիւրութիւն ցոյց կուտայ։

Գնողները երբ առաջին վճարումը ընեն, իրենց մուրհակ մը կը տրուի [illegible] ստորագրուած եւ դրոշմուած։ Ասկէ զատ արժեթուղթին թիւը ցոյց տուող [illegible]

[illegible] արժեթուղթի տէր ըլլալ, եւ յայտնի է որ ամսական 20 ղրշ.ի վճարումը [illegible]

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Ընդմէջ Հըլի, Կ. Պոլսոյ եւ Օտեսայի

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Ալպանօ	1069	Կոմօ	1497	Կօզօ	1011	Մալմօ	724	Րոզարիօ	186
Ալէքթօ	3607	Կոնկօ	2906	Կրոսինօ	1695	Մարէնկօ	2273	Սաբֆօ	1113
Անճէլօ	1541	Կորսօ	895	Հիրօ	775	Մարղէլլօ	3709	Ցիբրօ	1735
Արիոսգօ	2274	Տիտօ	4311	Հիտալկօ	1581	Միքատօ	3557	Սիլվիօ	1193
Պասանօ	1822	Տոմինօ	937	Հինտու	3720	Միլօ	1057	Սըրէօ	1200
Պորոտինօ	1264	Տուրօ	2383	Հօրաշիօ	3600	Մոնդէգլօ	1735	Թասսօ	1328
Պրավօ	1076	Տրաքօ	1713	Հումպէր	595	Մուրիլլօ	2419	Թ. Ուիլսըն	1546
Պրինօ	841	Տինամօ	504	Իտակօ	2354	Նէրօ	1083	Թօրիօ	3827
Պըֆֆալօ	4431	Էպրօ	2464	Իտալօ	5540	Օթիօ	4100	Թօլէտօ	1470
Գէյրօ	1671	Էլտորատօ	1520	Ժիւլէօ	1080	Օթէլլօ	4036	Թօրբէտօ	487
Գալիբսօ	1337	Էրատօ	1841	Քէյսօ	1053	Օրլանտօ	1535	Ուրպինօ	2429
Գամէօ	1244	Ֆիտօ	954	Քօլչինօ	2307	Բալէրմօ	1637	Վասքօ	1914
Գատօ	1094	Ֆլամինկօ	1828	Քովինօ	1700	Բօլօ	510	Վօլօ	1239
Չիգակօ	2729	Ֆլամինիօ	849	Լէօ	1053	Րիալթօ	2229	Վօլթուրնօ	2396
Սիսէրօ	1831	Ֆրանչէսքօ	4532	Լէրոնտօ	2272	Րինալտօ	1663	Եէտօ	1850
Գլիօ	2697	Կալիլէօ	3060	Լիվօրնօ	1643	Րոլլօ	1613	Զէրօ	1200
Գոլորատօ	4235	Կիդանօ	1243	Լորէնցօ	3191	Րօմէօ	1789		

Թօքիօ շոգենաւը, նաւապետ [illegible], ընդհանուր վաճառքով Հըլէն հոս հասած է։

Միքասօ շոգենաւը, նաւապետ Բիօրա, ընդհանուր վաճառքով Հըլէն հոս հասած է։

Ալպրօ շոգենաւը, նաւապետ Պինկամ, ընդհանուր վաճառքով Հըլէն հոս կը սպասուի [illegible]։

Էպրօ շոգենաւը, նաւապետ Ուս ընդհանուր վաճառքով պիտի մեկնի Հըլին ամսոյս 25ին [illegible] Պոլիս գալու համար։

Դիմել առ գործակալը Յ. ՀԻԼՏ ԷՆՐԻՔՕՍ
[illegible] 22—[illegible] Մէհմէտ խան. Ղալ. [illegible]

COMP [illegible] RUSSE

Navigation à Vapeur et de Commerc
ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ
ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒ

Շաբաթուան երթեւեկութիւններ

Գշ.	18/31	Օտէսա ժամը 4ին յետ միջօրէի
Դշ.	19/1	Իզմիր, Պիրէ, Աղեքսանդրիա ժամը 10ին միջօրէէն առաջ, հաղորդակցութիւն Աղեքսանդրիայէն Բոր-Սայիտ, Եաֆա, Պէյրութ, Թարապուլուս-Շամ.
Դշ.	19/1	Պուրկազ, Վառնա, Օտեսա ժամը 3ին յետ միջօրէի։
Եշ.	20/2	Ինէպոլու, Սինոպ, Սամսոն, Օրտու, Կիրասոն, Տրապիզոն, Ռիզէ, Պաթում ժամը 8ին միջօրէէն առաջ.
Եշ.	20/2	Սեվաստապոլ ժամը 10ին միջօրէէն առաջ։
Ուր.	21/3	Օտէսա ժամը 10ին միջօրէէն առաջ
Շբ.	22/4	Տարտանէլ, Միտիլլի, Իզմիր, Պիրէ, Թարապլուս-Շամ, Պէյրութ, Եաֆա, Բոր-Սայիտ, Աղեքսանդրիա ժամը 4ին յետ միջօրէի։

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՄԱՐՈՔԷՆ ԵՒ ՀԱՅԵՆԱ
Ն. ՊԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

ՄԵԿՆՈՒՄՆԵՐ

Մարտ 31ին Անադոլի, ուղ. Մարսիլիա. Ծամեր ուղղակի Բարիզի համար. Առաջին կարգ 245 Ֆրանք. Բ. կարգ 175 Ֆրանք. Տեղեկութեանց համար դիմել [illegible] Թօփ Հանէ Քարափին վրայ.

516 Թ. ՈՒԸՉՈՆ

ՖՐԷՏ. ԼԷՅԼԷՆՏ ԵՒ ԸՆԿ.
ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվրբուլի եւ Արեւելեան միջեւ բանող շոգ

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Վիքդորիան	10500	Ալմիրա	350
Արմէնիան	10500	Էմիրգիրեն	350
Քէսդրիան	10500	Արբօլեն	300
Լանգասդրիան	9000	Ալճէրիան	350
Ֆիլատէլֆիա	9000	Արապիան	350
Քոլոմպիան	8000	Ասէնիան	250
Ճօրճիան	8000	Անտալուզիան	250
Գաստրիան	8000	Ալգարիան	250
Ֆլորիտիան	8000	Լէյդէրան	200
Քալէտոնիան	3700	Մինաօ	90
Վալոնիան	3700	Օպօրտօ	80
Քամպրիան	3700	Լէսպոն	8
Բաւարիան	3500		

[illegible] 24 ժամ առաջ։

Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել
ԷՏՎԱՐ ԼԱՖՕՆՏԷՆ
Ղալաթիա, քարափին վրայ
[illegible] խան
800

ՔԻՒՆԱՐՏ CUNARD
ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ

Ամէն ամիս երկու անգամ կը բանին
Լիվրբուլի եւ Արեւելքի միջեւ

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Իվէրնիա	18900	Սիլվանիա	5598
Սաքսոնիա	18900	Գաթալոնիա	4841
Լուքանիա	12950	Վէրիա	3229
Քամպանիա	12950	Պավիա	2946
Ուլթոնիա	8845	Թիրիա	2936
Ումպրիա	8128	Սիրիա	2935
Էթրուրիա	8120	Թեսսալիա	2538
Սէրվիա	7392	Ալեփօ	2161
Աուրանիա	7269	Շերպուրկ	161

Դիմել առ
ՃՈԼԻ եւ ՍԻԿԸՐ
Joly et Seagor
[illegible] խան, թիւ 6, 7, 8, Ղալաթիա, [illegible] 255

Արտօնատէր ԶԱՐԵՀ ՆՈՒՐԻԿԵԱՆ

ԹԵՐԹՕՆ "ԱՐԵՒԵԼՔ,,Ի (3)

ՖՈՐԹԻՒՆԷ ՏԻՒ ՊՈԱԳՕՊԷ

ԿՏՐՈՒԱԾ ՁԵՌՔԸ

ԺՈՐԺԻ ՇԱՀԱՏԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

ԳԼՈՒԽ ԱՌԱՋԻՆ

—Նայէ երկաթէ սա երկու թեւերուն, որոնք տեսակ մը աքցաններով վերջաւորուած՝ կը ծածկեն փականքը։

—Անոնց միացած ըլլալու պատճառը սա է թէ փորձած են ագուռուկով բանալ զայն։ Բարեբաղդաբար չեն յաջողած, մրմնջեց Վիննօրի, բոլորովին խելայեղ։ Բայց ինչպէս կ'ըսէք որ գողը կրցած է խոյս տալ։ Այն մեքենական յօրինուածքը՝ որ ծուղակի մէջ ձգելու կը ծառայէ, բանի մը օգտակար եղած չէ՞ ուրեմն։

—Անոր մեքենական յօրինուածքը շատ լաւ վիճակի մէջ կը գտնուի, ընդհակառակը, գոչեց Մաքսիմ, որ ծռած էր՝ քննելու համար ամէնէն մօտ եղող ծուղակը. նոյն իսկ շատ լաւ է ան։ Գողը չէ ձերբակալեր, այլ անոր ձեռքը կտրեր է։

—Անկարելի բան է։

—Ճրագը բեր, եւ պիտի տեսնես։ Ձեռքը մամլակին մէջ մնացած ըլլալու է։

—Կնոջ մը ձեռքն է, գոչեց Վիննօրի։

Խեղճ երիտասարդը այնքան վրդոված էր որ ճրագը առած ատեն քիչ մնաց վար ձգէր զայն։ Սակայն կարողացաւ զայն տանիլ դրամարկղին մօտ, եւ իսկոյն ըստուգեց թէ իր բարեկամը լաւ տեսած էր։

Պաշտպանող մեքենական յօրինուածքը կատարած էր իր դերը. այդ հանճարեղ գործիքին երկու թեւերը իրարու մօտեցած յաղթականօրէն, արմուկէն բռնած էին փականքին վրայ յարձակող յանդուգն ձեռքը։

—Կրո՛ղ, գոչեց Մաքսիմ. ահա ասոր կ'ըսեն ծայրայեղ դրութիւն։ Դրամարկղի այս հնարիչը չափ չէ դրեր իր գիւտին մէջ։ Դրամարկղ բանաբացողները ձերբակալել՝ կը հասկնամ, զանոնք խեղանդամ ընել… բայց չափազանցութիւնը անօգուտ բան է. տարիկա չարգիլեր որ անոնք կծիկը չդնեն։

—Բայց, այդ երկաթէ թեւերը շինուած են ձերբակալելու, ոչ թէ կտրելու համար… ասոր ապացոյցը սա է թէ կնոջ ձեռքը մէջը մնացեր է։

—Իրաւունք ունիս։ Եթէ ձեռքը կըտրուէր գործիքին միջոցաւ, վար պիտի իյնար… մինչ մամլակը բռնած է զայն… Թուրի մը կամ կացինի մը հարուածով կտրուած է…

—Ո՛րուն կողմէ կտրուած է։

—Նոյն իսկ գող կնոջ կողմէ։ Բռնուելէն նախամեծար համարեր է ձեռքը զոհ տալ։

—Շատ անճշմարտանման է ատիկա։

—Հասարակ չարագործի մը համար, այնպէս է, բայց կիները կարող են ամէն բան ընել .. եւ այս ձեռքը անտարակոյս կնոջ մը կը վերաբերի… նոյն իսկ աշխարհիկ կնոջ մը… ճշմարտապէս աշխարհիկ կամ կիսաշխարհիկ կնոջ մը։ Նայէ անոր նրբաւարտ մատներուն, նշաձեւ կտրուած եղունգներուն։ Մատնեմատին վրայ մատնի մը ըլլալու է, զոր [illegible] հաներ են անդամահատութենէն յետոյ, բայց անիկա իր հետքը ձգած է մորթին վրայ։ Գողուհին իր ամուսնական մատանին կորսնցնել չէ ուզած, եւ որովհետեւ չէր կրնար ձեռքը ազատել այն երկաթէ ճանկերէն՝ որոնք կը սեղմէին զայն, մատանին քաշած հանած է, որպէսզի ապագային մէջ չճանչցուի։

—Բայց ինչպէս հաւատալ թէ այդ կինը քաջութիւն ունեցած է դուրս ելլելու սենեակէն։ Այդ անլսելի գործողութենէն յետոյ՝ պէտք է նուաղեր ան. զարմանալի է որ արիւնահոսութիւնը պատճառ չէ եղած իր մահուան։ Արեան լիճ մը կայ տախտակամածին վրայ։

—Այո՛, հետք մըն ալ կայ որ կ'երկարի դէպի գրասենեակը, ուր վառուած գտանք ճրագը։ Պէտք է փնտռել թէ ո՛ւր կանգ կ'առնէ այդ հետքը։ Լոյս ըրէ ինծի։

Վիննօրի մեքենաբար հնազանդեցաւ։ Հազիւ գիտակցութիւն ունէր իր ըրածին։ Մաքսիմ, ընդհակառակը, գիտակցութիւնը չէր կորսնցուցած եւ ոստիկանութեան վաղեմի գործակալի մը պէս հանդարտութեամբ ու մեթոտով կը գործէր։

Արեան հետքերը կը յանգէին այն սեղանին, որուն առջեւ կը նստէր երիտասարդ արկղակալը, երբ պաշտօնը թոյլ տար իրեն հանգստանալու։

—Լաւ, գոչեց Մաքսիմ, երբ իր բարեկամը նորէն իր տեղը՝ սեղանին վրայ դրաւ ճրագը. որոշապէս համոզում գոյացուցի թէ գողուհին մեղսակից մը ունէր իր հետ։

—Ինչէ՞ն գիտես, մրմնջեց Վիննօրի ապշահար։

—Մեղսակիցն է որ կատարած է անդամահատութիւնը։ Իր ձեռքը կտրել, քիչ մը շատ դիւցազնական է կնոջ մը համար։ Մնաց որ չպիտի կրնար առանձինն դիմագրաւել այդ անդամահատութեան հետեւանքներուն։ Ընկերը ըրած է այդ բանը։ Դերձանի սա կծիկով հաստատապէս կապած ըլլալու է անդամին մնացորդ մասը, արիւնին հոսումը արգիլելու համար, զոր սկզբան կասեցուցած է, կաղամարին մէջէն առնուած սպունգին միջոցաւ։ Դրամական գործառնութեանց աւարտումէն յետոյ ձեռքերը մաքրելու ծառայող անձեռոցը առած է այդ մեղսակիցը, խծծելու եւ պատելու համար վէրքը։ Միւսը բոլորովին արիւնոտ ձգած է։ Վէրքը դարմանելէն յետոյ՝ այդ մեղսակիցը առած տարած է վիրաւորեալ կինը, որ կրնար քալել դեռ… եթէ երբեք իր թեւերուն մէջ չէ տարած։

—Ի՞նչպէս յաջողած են փախչիլ։

—Ինչպէս որ ներս մտած էին։ Գրասենեակին կեղծ բանալին ունեցած ըլլալու են, քանի որ խորտակման հետք չի նշմարուիր բնաւ։ Միեւնոյն ճամբէն գացած են անոնք, որովհետեւ աճապարելու պէտք կար եւ անոնք ժամանակ չեն ունեցած բակին վրայ նայող դուռը գոցելու։ Անոնք մոռցած ըլլալու են նաեւ մարել լամբարը։

—Հապա սա անմիտ դռնապանը, որ թող տուած է որ հեռանան անոնք, առանց բան մը հարցնելու… Աղէկ միտքս ինկաւ… Թերեւս հանդիպեցանք անոնց…, այն զոյգը չէ՞լլա՛յ, որ կծկտած մնացած էր դալթակին մէջ, երբ տուն հասանք…։

—Անկարելի բան է սիրելիս։ Երկու երեք մարդ միայն տեսանք։ Գող կինը եւ իր ընկերակիցը կծիկը դրած ըլլալու են, հայր Տուլըվան մեզի դուռ բանալէ առաջ։ Եւ որովհետեւ կեցած տեղը կը քնանայ ան, ուշադրութիւն դարձուցած ըլլալու չէ անոնց։ Կրնանք եւ կենալ այդ գողերը հետապնդելու գործէն։ Անոնք հեռուները հասած ըլլալու են հիմա։

—Սակայն, այդ կինը հազիւ ոտքի վրայ կենալու կարողութիւն պէտք է ունենար։

—Կառք նստած ըլլալու են։ Կը կրկնեմ թէ ատոնք ստորին կարգի չարագործներ չեն։ Եթէ կ'ուզես որ մտքս անցածը ամբողջովին ըսեմ քեզի, կը յայտարարեմ թէ իմ կարծիքովս, անոնք սիրելի մօրեղբօրս տանը մտած եղած անձեր ըլլալու են։ Իրենց ընտրած ժամը եւ օրը, իրենց նպատակը ի գործ դնելու համար, բաւականաչափ կ'ապացուցանեն այդպէս ըլլալը։ Ատոնք գիտէին թէ չորեքշաբթի օրը ընդունելութեան յատուկ է, թէ բոլոր ծառաները զբաղած էին սրահին կամ խոհանոցին մէջ, եւ թէ գիշերը դրամարկղին վրայ հսկող պաշտօնեան բաւական ուշ կը դառնայ տուն…։

—Ո՞վ գիտէ թէ մէկը չէ օգնած անոնց, տան մէջ պահուըտելնին դիւրացնելով։ Պէտք է իսկոյն իմաց տալ Պ. Տորժերի։

—Կը կարծե՞մ։

(Շարունակելի)